



ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ
ΕΝΟΠΙΟΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ



ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Ενημερωτικό Δελτίο

για τις

ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΞΕΛΙΞΕΙΣ

Κωδικός:6029

Τεύχος 63, Ιούνιος 2010

Άννα Βαλλιανάτου, «Η μετά τη Λισαβόνα εξωτερική πολιτική της Ε.Ε.: από το μύθο της Αφροδίτης στο μύθο της Αθηνάς;»	1
Επισκόπηση	2
Φάκελος: «Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου. Οι Προτεραιότητες της Βελγικής Προεδρίας».	6
Τύπος	22
- Ελληνικός	
- Ξένος	
Τεκμηρίωση	23
- Πάνος Καζάκος, «Από τον εκσυγχρονισμό στην κρίση- μεταρρυθμίσεις, χρέη και αδράνειες στην Ελλάδα 1993-2010». (Βιβλιοπαρουσίαση)	
- Γιώργος Ασπρίδης, «Ο Εξευρωπαϊσμός της Ελληνικής Διοίκησης – Πραγματικότητα ή Ουτοπία»	
Εκδηλώσεις	29



**ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ ΕΝΟΠΙΩΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ (ΕΕΕΠ)
ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ**
Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Το Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής (ΕΕΕΠ) ιδρύθηκε το Νοέμβριο του 2002 βάσει του Προεδρικού Διατάγματος 278/2002 στο Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Δημόσιας Διοίκησης της Σχολής Νομικών, Οικονομικών και Πολιτικών Επιστημών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών. Πρόκειται για έναν ανεξάρτητο, μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα ερευνητικό και εκπαιδευτικό φορέα που λειτουργεί εντός Πανεπιστημίου διατηρώντας ωστόσο ευρεία διοικητική και οικονομική αυτονομία.

Το Εργαστήριο στοχεύει τόσο στην εξειδικευμένη μελέτη και διακλαδική προσέγγιση του φαινομένου της Ευρωπαϊκής Ενοποίησης όσο και στην προώθηση του διαλόγου σε επιστημονική βάση. Έχει ως αποστολή τη συστηματική παρακολούθηση, ανάλυση, ερμηνεία και αξιολόγηση των εξελίξεων στον Ευρωπαϊκό χώρο, τη συνεργασία και ανταλλαγή επιστημονικών γνώσεων με άλλα ακαδημαϊκά ή ερευνητικά ιδρύματα στην Ελλάδα και το εξωτερικό, τη συμμετοχή σε εθνικά, κοινοτικά ή διεθνή προγράμματα εκπαίδευσης, κατάρτισης και επιμόρφωσης προσωπικού, την ανάπτυξη προγραμμάτων διδασκαλίας και τη διεξαγωγή βασικής και εφαρμοσμένης έρευνας, την οργάνωση σεμιναρίων, συμποσίων, συνεδρίων, διαλέξεων, καθώς και την πραγματοποίηση δημοσιεύσεων και εκδόσεων.

Διευθυντής Εργαστηρίου: Καθηγητής Π.Κ. Ιωακειμίδης

Υπεύθυνη Ερευνητικής και Διαχειριστικής Στήριξης Εργαστηρίου: Κλεοπάτρα Ματσουκά

Επιστημονικό Συμβούλιο: Π. Κ. Ιωακειμίδης, Π. Καζάκος, Ν. Μαραβέγιας, Μ. Τσινιζιζέλης,

Κ. Υφαντής, Ι. Υφαντόπουλος, Π. Βαρβαρούσης, Σ. Βέρνου, Ε. Δούση, Ν. Κουτσιαράς.

Με το Εργαστήριο συνεργάζονται επίσης μέλη ΔΕΠ άλλων Πανεπιστημίων



ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ (ΕΚΕΜ)
Ξενοφώντος 4, 105 57 Αθήνα

Το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ) ιδρύθηκε το 1988. Είναι Κρατικό Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου και εποπτεύεται από το Υπουργείο Εξωτερικών.

Κύρια αποστολή του ΕΚΕΜ είναι η προαγωγή της μελέτης των ευρωπαϊκών θεμάτων. Το Κέντρο αποτελεί συμβουλευτικό βραχίονα του Υπουργείου Εξωτερικών καθώς και φορέα παραγωγής καινοτόμων ιδεών και ρεαλιστικών προτάσεων στην προσπάθεια διαμόρφωσης και εφαρμογής μιας ολοκληρωμένης και συνεκτικής ευρωπαϊκής πολιτικής στη χώρα μας.

Το ΕΚΕΜ είναι, επίσης, επιφορτισμένο με την ενημέρωση των Ελλήνων πολιτών σχετικά με τη λειτουργία και τις δράσεις της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Ταυτόχρονα, αποδίδει ιδιαίτερη σημασία στην ανάπτυξη του ανθρώπινου κεφαλαίου, αναλαμβάνοντας σειρά πρωτοβουλιών μετεκπαίδευσης και δια βίου μάθησης, πάντοτε σε ζητήματα ευρωπαϊκών πρακτικών και διακυβέρνησης.

Το Κέντρο διοικείται από επταμελές Διοικητικό Συμβούλιο και το ερευνητικό έργο του εποπτεύεται από δεκαμελές Επιστημονικό Συμβούλιο.

Μηνιαία Έκδοση

Ιδιοκτήτης : Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα

Εκδότης (& Επιστημονικός Υπεύθυνος Δελτίου) : Π. Κ. Ιωακειμίδης, Διευθυντής Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Αιόλου 42-44, 105 60 Αθήνα.

Η έκδοση γίνεται σε συνεργασία με το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (ΕΚΕΜ) και με τη στήριξη της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα στο πλαίσιο υλοποίησης του Προγράμματος European Management Partnership.

Συντακτική ομάδα: Δρ. Άννα Βαλλιανάτου (& υπεύθυνη σύνταξης), Κλεοπάτρα Ματσουκά, Δρ. Μαρίνα Πετρελλή.

Σε αυτό το τεύχος συνεργάστηκαν οι Φανή Γιαννακοπούλου και Γιορίνα Μαράτση.

Για τυχόν παρατηρήσεις και σχόλια: 2103689535, newsletter_eeep@pspa.uoa.gr

Άννα Βαλλιανάτου, διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών

**«Η μετά τη Λισαβόνα εξωτερική πολιτική της Ε.Ε.:
από το μύθο της Αφροδίτης στο μύθο της Αθηνάς;»**

Σχεδόν έξι μήνες μετά την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας, και με το θεσμό της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης στα σπάργανα, το Ινστιτούτο Μελετών για Θέματα Ασφαλείας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUISS) εξέδωσε (Ιούνιος 2010) την 7^η Έκθεσή του με θέμα «Μια Στρατηγική για την Εξωτερική Πολιτική της Ε.Ε.». Η Έκθεση (που μπορεί κανείς να τη βρει στην ιστοσελίδα του Ινστιτούτου www.iss.europa.eu) παρουσιάζει τις προβλέψεις και τις προοπτικές για την εξωτερική πολιτική της Ε.Ε. στη μετά τη Συνθήκη της Λισαβόνας εποχή. Με αφορμή αυτήν την έκθεση, το Ινστιτούτο, υπό την αιγίδα και της Ισπανικής Προεδρίας, διοργάνωσε συζήτηση στρογγυλής τραπέζης στην έδρα του, το Παρίσι, με θέμα «Η εξωτερική πολιτική της Ε.Ε. στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας. Η αρχή της συνοχής και οι προκλήσεις της παγκόσμιας διακυβέρνησης».

Η εξωτερική πολιτική της Ε.Ε. απεικονίζεται πολλές φορές στη βιβλιογραφία (πρόσφατα και στο άρθρο του Ian Manners¹) και, ιδίως μετά τα γεγονότα της 11^{ης} Σεπτεμβρίου, ως μια πολιτική δύναμη που διαθέτει τα θέλητρα της Αφροδίτης, καθώς ασκεί επιρροή στο σύγχρονο αλληλεξαρτώμενο κόσμο με το εμπόριο και τη διπλωματία αποφεύγοντας τη χρήση ισχύος, ενώ πείθει μέσα από τη λειτουργία του δικού της εσωτερικού μοντέλου. Τόσο η Έκθεση του EUISS όσο και η συζήτηση στρογγυλής τραπέζης, πέρα από τις επιμέρους αναλύσεις για το ρόλο της Ε.Ε. ανά περιοχή (Αφγανιστάν, Πακιστάν και Ινδία, Αφρική, Βαλκάνια, Βραζιλία, Κίνα, Ιράν, Μέση Ανατολή, Ρωσία και Ανατολική Γειτονία και πολιτική της Ε.Ε. στη Μεσόγειο), εστίασαν στη φύση της εξωτερικής δράσης της Ε.Ε. σε μια μεταβαλλόμενη πολυπολική, πλέον, διεθνή σκηνή. Επισημάνθηκε ότι η Ε.Ε. παραμένει μία πολιτική δύναμη (civilian power) καθώς η χρήση ισχύος περιορίζεται σε εξαιρετικές περιπτώσεις και, πάντα, με την εξασφάλιση ευρείας διεθνούς νομιμοποίησης. Ως κανονιστική δύναμη (normative power) η Ε.Ε. βασίζεται στις αρχές της δημοκρατίας, των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και του κράτους δικαίου ενώ, σύμφωνα με την Έκθεση, είναι προς το συμφέρον της να προωθεί τη διεθνή αποδοχή της έννοιας της αποτελεσματικής πολυμερούς προσέγγισης κατά την άσκηση του διεθνούς της ρόλου.

Σχετικά με τον εξωτερικό ρόλο της Ένωσης, εντοπίζονται δύο ζητήματα που τέθηκαν κατά την πρόσφατη συζήτηση στο πλαίσιο του EUISS. Το πρώτο ζήτημα ήταν αν είναι ορθό η εξωτερική δράση της Ε.Ε., ως κανονιστική δύναμη, να ασκείται σε όλες τις γεωγραφικές περιοχές/χώρες με γνώμονα τις ίδιες αξίες (τις αξίες της Ένωσης που προαναφέρθηκαν). Οι διαφορετικές συνθήκες που επικρατούν στην εκάστοτε περιοχή και το ότι, σύμφωνα με την αρχή της αιρεσιμότητας (ή προϋποθετικότητας), η πρόοδος των σχέσεων της Ε.Ε. εξαρτάται και από την ενσωμάτωση των αξιών της Ε.Ε., ενδεχομένως, καθιστούν αυτή την προσέγγιση αναποτελεσματική και άκαμπτη. Το δεύτερο ζήτημα ήταν η απουσία ρητού καθορισμού των συμφερόντων της Ένωσης. Επισημάνθηκε ότι δεν αρκεί να εξάγει η Ε.Ε. τις αρχές της σε μια περιοχή αν δεν έχει αποσαφηνίσει ρητώς τα συμφέροντά της σε αυτήν.

¹ JCMS, τόμος 48, τεύχος 1, 2010

Η λειτουργία των νέων θεσμών της Συνθήκης της Λισαβόνας θα μπορούσε να συμβάλει στην ρητή και ουσιαστική προβολή των συμφερόντων της Ε.Ε. Η έγκριση του σχεδίου της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ) από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο (8/7/2010) αποτελεί ένα ιστορικό βήμα. Η ΕΥΕΔ, μαζί με το νέο θεσμό του Υπατού Εκπροσώπου και τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, αποτελεί σαφές στοιχείο «κοινοτικοποίησης» της εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε. Η επίδραση που θα έχουν αυτοί οι νέοι θεσμοί στη φύση της εξωτερικής δράσης της Ε.Ε. δεν μπορεί ακόμη να αποσαφηνιστεί. Όπως ανέφεραν και αξιωματούχοι της Βελγικής Προεδρίας, η Συνθήκη της Νίκαιας «έκλεισε» οριστικά με την ολοκλήρωση της Ισπανικής Προεδρίας. Επιπροσθέτως, αναμένεται με ιδιαίτερο ενδιαφέρον η επιλογή των ανώτερων αξιωματούχων της ΕΥΕΔ και η τήρηση ή όχι (με τα πρώτα στοιχεία που ακούγονται να μην είναι θετικά) της ισορροπίας μεταξύ μικρών/μεγάλων χωρών. Ο τρόπος λειτουργίας της ΕΥΕΔ καθώς και ο ρόλος της Υπατης Εκπροσώπου (η οποία ίσως, τελικά, μας εκπλήξει ευχάριστα) και του Προέδρου θα μπορούσε να αλλάξει τη φύση της εξωτερικής δράσης της Ε.Ε. και, κατά συνέπεια, θα μπορούσε να αλλάξει και τη μορφή που την απεικονίζει: από τη θεά Αφροδίτη στη θεά Αθηνά, με την κουκουβάγια (σοφία) και το δόρυ της (ισχύς).

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

Εξελιξείς σχετικά με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης²

Στις 11 Ιουνίου, η Catherine Ashton απέστειλε επιστολή στους Ευρωπαίους βουλευτές, στον Ισπανό Υπουργό Εξωτερικών και στον αρμόδιο Επίτροπο για θεσμικά θέματα με σκοπό την εξομάλυνση των διαφορετικών θέσεων αναφορικά με την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ). Ήδη τον Απρίλιο, τα κράτη μέλη και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είχαν συμφωνήσει το γενικό πλαίσιο λειτουργίας της ΕΥΕΔ. Οι ευρωβουλευτές επιθυμούν να διασφαλίσουν την κοινοτική φύση της διπλωματικής υπηρεσίας με σκοπό τη

συνοχή της ευρωπαϊκής εξωτερικής πολιτικής. Παρέμεναν λοιπόν τρία ανοικτά ζητήματα προς διευθέτηση: (α) ο ενεργός ρόλος της Επιτροπής στη νέα Υπηρεσία, (β) η εξασφάλιση συνοχής στην αναπτυξιακή πολιτική, και (γ) η ποσόστωση των αξιωματούχων που θα στελεχώσουν τη διπλωματική υπηρεσία ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι διπλωμάτες των κρατών μελών δε θα ξεπερνούν αριθμητικά τους ευρωπαίους αξιωματούχους.

Ιδιαίτερο θέμα προς συζήτηση αποτελεί το θέμα των ειδικών αντιπροσώπων. Η τελική απόφαση για τους 11 ειδικούς αντιπροσώπους πιθανόν να αποτελέσει μέρος του ευρύτερου «πακέτου» των 40 ή περίπου 50 διορισμών ανώτερων αξιωματούχων για την επάνδρωση του νέου διπλωματικού σώματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η συζήτηση αναμένεται να ενταθεί τις πρώτες εβδομάδες της Βελγικής Προεδρίας (Ιούλιος – Δεκέμβριος 2010).

² A. Rettman, "Ashton eyes reshuffle of EU 'special representatives'", EUobserver, 2/6/2010, H. Mahony, "Ashton in last ditch attempt to get diplomatic service agreed next week", EUobserver, 11/6/2010, H. Mahony, "Details emerge on final set-up of EU diplomatic corps", EUobserver, 22/6/2010 και "Spanish Presidency seals EEAS deal", EurActiv, 22/6/2010.

Μέχρι στιγμής η διαδικασία της μετατροπής των ξένων αντιπροσωπειών της Ευρωπαϊκής Επιτροπής σε κοινοτικές πρεσβείες είχε επιταχυνθεί σύμφωνα με την Ισπανική Προεδρία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Από τις 136 αντιπροσωπείες της Επιτροπής ανά τον κόσμο, 81 αναμενόταν να έχουν καταστεί πρεσβείες της Ε.Ε. μέχρι την ολοκλήρωση των εργασιών της ισπανικής προεδρίας.

Η Υπηρεσία αναμένεται να τεθεί σε πλήρη λειτουργία μέχρι την 1η Δεκεμβρίου 2010, με σχετική καθυστέρηση από τον αρχικά προβλεπόμενο χρόνο (άνοιξη 2010), αφού τελικά στις 21 Ιουνίου επετεύχθη συμφωνία μεταξύ Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Ισπανικής Προεδρίας και εφόσον ψηφισθεί από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο τον Ιούλιο. Η Υπηρεσία θα στελεχώνεται από 8.000

Η Επιτροπή προτείνει ενισχυμένη δημοσιονομική, μακροοικονομική και διαρθρωτική επιτήρηση³.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή εξέδωσε ανακοίνωση στην οποία περιγράφονται μια σειρά από εργαλεία για την ενίσχυση της οικονομικής διακυβέρνησης της Ε.Ε. και της ευρωζώνης. Η εφαρμογή της ολοκληρωμένης ενισχυμένης επιτήρησης, τόσο των δημοσιονομικών πολιτικών, όσο των μακροοικονομικών και διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, συνοδεύονται από κυρώσεις για την πρόληψη ή τη διόρθωση των εκτροπών που θα μπορούσε να θέσει σε κίνδυνο την οικονομική σταθερότητα της Ε.Ε. και της ευρωζώνης. Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα ενισχυθεί, με ιδιαίτερη έμφαση στην εξέλιξη του χρέους και των δημοσίων ελλειμμάτων.

³

ec.europa.eu/ellada/news/news/20100630gouv_ernance_el.htm

άτομα, θα έχει δικό της διοικητικό προϋπολογισμό ο οποίος θα υπόκειται σε πολιτικό έλεγχο από το Κοινοβούλιο. Επιπλέον το τελευταίο θα γνωμοδοτεί σχετικά με αποστολές που θα πραγματοποιούνται εκτός τους ευρωπαϊκού θεάτρου. Το 40% θα στελεχώνεται από μη μόνιμους διπλωμάτες των κρατών μελών, αν και αρχικά ο μεγαλύτερος αριθμός των αξιωματούχων θα προέρχεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η Υπηρεσία θα στελεχώνεται από ένα Γενικό Γραμματέα και δύο αναπληρωτές καθώς και από ένα γενικό διευθυντή που θα είναι, μεταξύ άλλων, αρμόδιος για θέματα προϋπολογισμού (πρόταση του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου). Τέλος, η Υπατη Εκπρόσωπος θα επικουρείται από τον Υπουργό Εξωτερικών της εκάστοτε Προεδρίας.

Οι προτάσεις σε αυτή την «εργαλειοθήκη» βασίζονται σε τρεις βασικούς άξονες της μεταρρύθμισης. Πρώτον, παρέχουν το συγχρονισμό της επιτήρησης της Ευρωπαϊκής Ένωσης με τις διαδικασίες του εθνικού προϋπολογισμού σε ένα ενιαίο πλαίσιο, το «ευρωπαϊκό εξάμηνο». Τα κράτη μέλη πρέπει να υποβάλουν τα προγράμματα σταθερότητας και σύγκλισης καθώς και τα εθνικά μεταρρυθμιστικά προγράμματά τους ταυτόχρονα έτσι ώστε να επιτρέψουν τον εκ των προτέρων ευρωπαϊκό συντονισμό. Στο δεύτερο μισό του έτους, η καθοδήγηση από αυτήν την άσκηση αξιολόγησης από ομότιμους πρέπει να βοηθά στην εκπόνηση λεπτομερών προϋπολογισμών για το επόμενο έτος.

Το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης θα πρέπει να ενισχυθεί τόσο προληπτικά όσο και διορθωτικά. Η Επιτροπή προτείνει να απαιτηθεί η επίτευξη ταχύτερης προόδου προς την

κατεύθυνση ισοσκελισμένου προϋπολογισμού που θα παρείχε επαρκές περιθώριο ασφαλείας σε σχέση με το έλλειμμα στο 3% για τις χώρες με υψηλό χρέος ή σημαντικό κίνδυνο σε όρους εξέλιξης του χρέους. Το κριτήριο του χρέους θα πρέπει να εφαρμόζεται αποτελεσματικά με βάση μια σαφή και απλή αριθμητική αναφορά στην δημιουργία ενός ικανοποιητικού ρυθμού μείωσης του χρέους.

Δεύτερον, εκτός από τη δημοσιονομική επιτήρηση, η Επιτροπή προτείνει την αντιμετώπιση των μακροοικονομικών ανισορροπιών μεταξύ των κρατών μελών, που αποδυναμώνουν τη συνοχή της Ε.Ε., ιδίως της ευρωζώνης. Η έγκαιρη ανίχνευση μέσω πιο εξελιγμένων μέτρων που αναπτύσσονται σε ένα αυστηρότερο ευρωπαϊκό πλαίσιο θα επέτρεπε τη διόρθωση ευρύτερων χασμάτων.

Αναβολή της ψηφοφορίας για το νέο Ευρωπαϊκό Πλαίσιο Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας⁴.

Τα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου αποφάσισαν να αναβάλουν την ψηφοφορία για τη νομοθεσία σχετικά με τη δημιουργία του νέου Ευρωπαϊκού Πλαισίου Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας, δίνοντας περισσότερο χρόνο στις διαπραγματεύσεις για να αμβλυνθούν οι διαφορές μεταξύ του ΕΚ και των κρατών μελών. Αντί της ψηφοφορίας επί του συνόλου της νομοθετικής δέσμης (7 Ιουλίου), το ΕΚ θα υιοθετούσε μια πολιτική διακήρυξη που θα περιέγραφε τη θέση της Ε.Ε. σχετικά με μια σειρά νέων αρχών για την παρακολούθηση του τραπεζικού και ασφαλιστικού τομέα και καθώς και των κινητών αξιών. Θα συνεχιστούν οι διαπραγματεύσεις με τα

Τρίτον, η πανευρωπαϊκή παρακολούθηση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων στα κράτη μέλη πρέπει να εξασφαλίσει ότι αυτά σημειώνουν πρόοδο, σύμφωνα με τους γενικούς στόχους της Στρατηγικής 2020 για πιο βιώσιμη και πιο φιλική στο περιβάλλον ανάπτυξη, με βάση τη γνώση και την απασχόληση, όπως εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Ιούνιο του 2010.

Η Ε. Επιτροπή καλεί το Συμβούλιο ECOFIN της 13ης Ιουλίου να επιβεβαιώσει την έναρξη του κύκλου παρακολούθησης στο πλαίσιο του «Ευρωπαϊκού εξαμήνου», από τον Ιανουάριο του 2011, και να δώσει το πράσινο φως για τον αναθεωρημένο Κώδικα Συμπεριφοράς του Σύμφωνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Η Επιτροπή θα υποβάλει τις επίσημες προτάσεις που περιέχονται στην παρούσα ανακοίνωση, το Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο.

κράτη μέλη, εκπροσωπούμενα από τη Βελγική, πλέον, Προεδρία, ώστε η νέα νομοθεσία να συμφωνηθεί σε πρώτη ανάγνωση. Επισημαίνεται ότι ο Ευρωπαίος Επίτροπος Olli Rehn χαιρέτισε την προαναφερθείσα απόφαση. Όλες οι πλευρές γνώριζαν ότι η προθεσμία της 1^{ης} Ιανουαρίου 2011 για τη λειτουργία του νέου συστήματος διατρέχει τον κίνδυνο ολίσθησης, δημιουργώντας μια ενδεχόμενη αμηχανία, με τις Ηνωμένες Πολιτείες να ετοιμάζονται να προωθήσουν τις δικές τους παρόμοιες μεταρρυθμίσεις αργότερα αυτό το μήνα.

Η νομοθετική δέσμη περιλαμβάνει επίσης τη δημιουργία ενός νέου Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Συστημικού Κινδύνου (ΕΣΣΚ) που θα παρακολουθεί τη συσσώρευση κινδύνων στο χρηματοπιστωτικό σύστημα στο σύνολο της Ένωσης.

Τα μέλη του ΕΚ προέβησαν σε ορισμένες παραχωρήσεις σε μια προσπάθεια να μειώσουν το χάσμα με τις εθνικές κυβερνήσεις. Ορισμένες κυβερνήσεις είναι ιδιαίτερα ανήσυχες με τις εξουσίες που δίνονται στους τρεις εποπτικούς φορείς [το Ευρωπαϊκό Σύστημα Χρηματοπιστωτικής Εποπτείας (ΕΣΧΕ) θα έχει τη μορφή δικτύου εθνικών εποπτικών αρχών και θα λειτουργεί παράλληλα με τρεις νέες ευρωπαϊκές εποπτικές αρχές: την Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών, την Ευρωπαϊκή Αρχή Ασφαλίσεων και Επαγγελματικών Συντάξεων και την Ευρωπαϊκή Αρχή Κινητών Αξιών] για τον έλεγχο του χρηματοπιστωτικού τομέα. Αναφέρεται ότι το Ηνωμένο Βασίλειο δε θα ήθελε οι τρεις Ευρωπαϊκές αρχές να είναι σε θέση να λαμβάνουν αποφάσεις επί των εθνικών ρυθμιστικών αρχών, υποστηρίζοντας ότι αυτό μπορεί να θίξει την φορολογική αυτονομία των κρατών μελών, αναγκάζοντας τα, για παράδειγμα, να προβούν σε αναδιάρθρωση τραπεζικών κεφαλαίων παρά τη θέλησή τους. Τα μέλη του ΕΚ επιμένουν ότι οι ευρωπαϊκοί φορείς θα πρέπει να διαθέτουν εξουσία στη λήψη αποφάσεων προκειμένου να αποφευχθεί η επανάληψη της πρόσφατης χρηματοπιστωτικής κρίσης. Σύμφωνα με δηλώσεις του ηγέτη των Φιλελευθέρων του ΕΚ Guy Verhofstadt, το Συμβούλιο δε δέχεται την άμεση επίβλεψη των ευρωπαϊκών εποπτικών αρχών και δε δέχεται δεσμευτικές αποφάσεις από

φορείς της Ε.Ε., αν υπάρχει διαφωνία με τις εθνικές εποπτικές αρχές. Όπως αναφέρεται στο δημοσίευμα του Eubserver, το αδιέξοδο έρχεται παρά τις ενδείξεις ότι οι ευρωβουλευτές είναι διατεθειμένοι να αμβλύνουν τις απαιτήσεις τους σε διάφορους τομείς, συμπεριλαμβανομένων του αιτήματός τους τα νέα όργανα να έχουν την έδρα τους στη Φρανκφούρτη, όπου βρίσκεται η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα. Το αδιέξοδο έρχεται παρά τις συστάσεις των μελών του ΕΚ να επιτραπεί στις εθνικές κυβερνήσεις να είναι αυτές που θα αποφασίζουν εάν ο χρηματοοικονομικός τομέας της Ευρώπης είναι σε έκτακτη κατάσταση, μια δήλωση που θα παρέχει στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου σημαντικές δυνάμεις, όπως τη δυνατότητα να απαγορεύσουν ορισμένα χρηματοοικονομικά προϊόντα ή πρακτικές. Οι ευρωβουλευτές είχαν αρχικά την ελπίδα ότι το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Συστημικού Κινδύνου ή η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα μπορούσαν να κάνουν τη δήλωση έκτακτης ανάγκης. Μιλώντας στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, ο Ε. Επίτροπος Michel Barnier αύξησε την πίεση προς τα κράτη μέλη για να καταλήξουν σε συμφωνία. Ο Michel Barnier τόνισε ότι η υπόλοιπη νομοθεσία της Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένης και της ρύθμισης των οργανισμών αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας, εξαρτάται από την ταχεία εφαρμογή των νέων αρχών.

⁴ <http://euobserver.com/19/30434>

ΦΑΚΕΛΟΣ:
ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΙΟΥΝΙΟΥ.
ΟΙ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΕΣ ΤΗΣ ΒΕΛΓΙΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ.

Συμπεράσματα Ευρωπαϊκού Συμβουλίου⁵

«Η Ε.Ε. αντιμετώπισε την παγκόσμια χρηματοπιστωτική κρίση με πνεύμα συλλογικής αποφασιστικότητας και έπραξε ό,τι ήταν αναγκαίο για να διασφαλιστεί η σταθερότητα της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Ειδικότερα το Μάιο επιτεύχθη συμφωνία για μια δέσμη στήριξης της Ελλάδας καθώς και για έναν ευρωπαϊκό μηχανισμό και μέσο διευκόλυνσης χρηματοοικονομικής σταθεροποίησης, ο οποίος και οριστικοποιήθηκε τον Ιούνιο. Θέσαμε τα θεμέλια για πολύ ισχυρότερη οικονομική διακυβέρνηση. Εμμένουμε στη δέσμευσή μας να αναλάβουμε οποιαδήποτε αναγκαία δράση για να επαναφέρουμε τις οικονομίες μας στην κατεύθυνση της βιώσιμης ανάπτυξης που δημιουργεί θέσεις απασχόλησης

Προς το σκοπό αυτόν, σήμερα:

- εγκρίνουμε την «Ευρώπη 2020», τη νέα μας στρατηγική για τις θέσεις απασχόλησης και την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Πρόκειται για ένα συνεκτικό πλαίσιο που επιτρέπει στην Ένωση να κινητοποιήσει όλα τα εργαλεία και τις πολιτικές της και στα κράτη μέλη να αναλάβουν περισσότερο συντονισμένη δράση. Θα προωθήσει την πραγματοποίηση διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Η έμφαση πρέπει να δοθεί τώρα στην υλοποίηση, ενώ παράλληλα, θα καθοδηγούμε και θα παρακολουθούμε αυτή τη διαδικασία. Θα συζητήσουμε περαιτέρω, κατά τους προσεχείς μήνες, τον τρόπο με τον οποίο μπορούν να ενεργοποιηθούν ειδικές πολιτικές για να αποδεσμευτεί το αναπτυξιακό δυναμικό της ΕΕ, αρχίζοντας από τις πολιτικές για την καινοτομία και την ενέργεια
- επιβεβαιώνουμε τη συλλογική μας αποφασιστικότητα να διασφαλίσουμε τη δημοσιονομική διατηρησιμότητα, μεταξύ άλλων με την επίτευξη σχεδίων δημοσιονομικής εξυγίανσης, όπου αυτό κριθεί επιβεβλημένο
- επιβεβαιώνουμε τη δέσμευσή μας να διασφαλίσουμε την χρηματοπιστωτική σταθερότητα αντιμετωπίζοντας τις ελλείψεις από πλευράς ρυθμίσεων και εποπτείας των χρηματοπιστωτικών αγορών, τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και G20. Συμφωνούμε να σημειώσουμε ταχεία πρόοδο σε βασικά νομοθετικά μέτρα, ώστε οι νέες εποπτικές αρχές να αρχίσουν τις εργασίες τους από τις αρχές του νέου έτους, και να διαμορφώσουμε μια φιλόδοξη θέση την οποία να υποστηρίξει η ΕΕ στη Σύνοδο Κορυφής του Τορόντο
- συμφωνούμε απολύτως ότι υπάρχει επείγουσα ανάγκη να ενισχυθεί ο συντονισμός των οικονομικών πολιτικών μας. Εγκρίνουμε τους πρώτους προανατολισμούς όσον αφορά το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης και τη δημοσιονομική επιτήρηση καθώς και την ευρύτερη μακροοικονομική επιτήρηση. Αναμένουμε την τελική έκθεση της Ειδικής Ομάδας τον Οκτώβριο.»

⁵ Απόσπασμα από τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, 17/6/2010, στο www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/el/ec/115363.pdf

Το πρόσφατο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο: μια στιγμή ηρεμίας στη μέση της καταιγίδας⁶

Για πρώτη φορά από την αρχή του έτους, δεν υπήρχε καμία άμεση κρίση που θα μπορούσε να επισκιάσει τις συζητήσεις στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Οι ευρωπαίοι ηγέτες ήταν σε θέση να τηρήσουν την προγραμματισμένη ημερήσια διάταξη και η μονοήμερη συνεδρίαση ολοκληρώθηκε χωρίς υπερωρίες, και χωρίς μεγάλες εκπλήξεις. Μετά από μια σειρά έκτακτων συναντήσεων κατά τη διάρκεια των τελευταίων μηνών, αυτό το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο δημιούργησε το συναίσθημα της ανακούφισης.

Στο πρόσφατο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιτεύχθηκε μια συμφωνία για την στρατηγική «Ευρώπη 2020», η οποία περιελάμβανε την αναδυόμενη προσέγγιση για τη μεταρρύθμιση του συστήματος της Ε.Ε. για την οικονομική διακυβέρνηση και τις χρηματοπιστωτικές αγορές, εκπονήθηκε μια κοινή θέση για το G20 στο Τορόντο και τέθηκαν μια σειρά από άλλα μη-οικονομικά θέματα.

Μετά την αναβολή της λήψης σχετικών αποφάσεων στο εαρινό Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, επιτεύχθηκε μια συμφωνία για την στρατηγική «Ευρώπη 2020», την «απασχόληση και την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη». Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» που είχε ως στόχο την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας, της παραγωγικότητας, της ανάπτυξης του δυναμικού, της κοινωνικής συνοχής και της οικονομικής σύγκλισης, θα αντικαταστήσει τη στρατηγική της Λισαβόνας που εγκρίθηκε το 2000, η οποία απέτυχε, σε μεγάλο βαθμό, να πραγματοποιήσει τους βασικούς στόχους - να καταστεί η Ε.Ε. η «πιο δυναμική οικονομία που βασίζεται στη γνώση» στον κόσμο, έως το 2010. Πιο συγκεκριμένα, οι ηγέτες της Ε.Ε. κατέληξαν σε μια πολιτική συμφωνία με πέντε προτεραιότητες για την απασχόληση, την καινοτομία, την αλλαγή του κλίματος, την εκπαίδευση και τη φτώχεια:

Οι στόχοι ήταν οι ακόλουθοι:

- αύξηση του ποσοστού απασχόλησης στην ηλικιακή κατηγορία 20-64 ετών στο 75%
- βελτίωση των συνθηκών για την έρευνα και την ανάπτυξη, με μια ανανεωμένη δέσμευση για αύξηση των δημόσιων και ιδιωτικών επενδύσεων για E&A στο 3% του ΑΕΠ.
- μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου κατά 20% σε σύγκριση με τα επίπεδα του 1990, αυξάνοντας το μερίδιο των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στο 20%, με την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης κατά 20%, επιβεβαιώνοντας τους στόχους της κλιματικής αλλαγής που είχαν τεθεί το 2008.
- μείωση των ποσοστών σχολικής εγκατάλειψης σε λιγότερο από 10% και αύξηση του ποσοστού των 30-34 ετών που έχει ολοκληρώσει την τριτοβάθμια εκπαίδευση (ή ισοδύναμη) σε τουλάχιστον 40%.
- προώθηση της κοινωνικής ένταξης, με σκοπό να εξέλθουν τουλάχιστον 20 εκατομμύρια άνθρωποι από τον κίνδυνο της φτώχειας και του αποκλεισμού.

Η απόφαση να καθορισθούν λιγότεροι στόχοι σε σχέση με τη στρατηγική της Λισαβόνας και η στρατηγική «Ευρώπη 2020» να επικεντρωθεί στις σημαντικές κινητήριες δυνάμεις για «έξυπνη», αειφόρο και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη είναι ευπρόσδεκτη. Ωστόσο, υπάρχουν τρία κρίσιμα σημεία τα οποία πρέπει να τεθούν. Σχεδόν όλοι αυτοί οι στόχοι είναι αμφιλεγόμενοι. Ορισμένοι στόχοι αμφισβητήθηκαν, με το επιχείρημα της επικουρικότητας ενώ υποστηρίχθηκε ότι, σε πολλές περιπτώσεις, είναι απίθανο να υπάρξει

⁶ Ελεύθερη μετάφραση από την Ομάδα του δελτίου της Ανάλυσης "A welcome moment of calm in the midst of the storm" του Janis A. Emmanouilidis, EPC Post-Summit Analysis, 21/6/2010.

συμφωνία σε κοινά κριτήρια για την αποτίμηση της εκπλήρωσης ορισμένων στόχων, όπως της καταπολέμησης της φτώχειας. Ο συμβιβασμός που έχει επιτευχθεί είναι ατελής. Αναφέρονται ενδεικτικά οι τρεις διαφορετικοί δείκτες για τη φτώχεια, καθώς τα κράτη μέλη είναι ελεύθερα να διαλέξουν (pick and choose), καθορίζοντας τους εθνικούς τους στόχους βάσει του «πιο κατάλληλου δείκτη». Η πολιτική συμφωνία για την «Ευρώπη 2020» δεν ολοκληρώνει τη συμφωνία αλλά περισσότερο αποτελεί την αρχή μιας διαδικασίας ενώ παραμένει η εκκρεμότητα της σύνδεσης της νέας στρατηγικής με τη συζήτηση για το μέλλον της ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης. Τρίτον, παραμένει το μεγαλύτερο πρόβλημα που μαστίζει την ατζέντα της Λισαβόνας, δηλαδή η προβληματική εφαρμογή της. Η διακυβέρνηση είναι το αδύνατο σημείο της νέας στρατηγικής για την ανάπτυξη. Παρά το γεγονός ότι η Ε. Επιτροπή προτείνει αυστηρότερη παρακολούθηση των εθνικών μεταρρυθμιστικών προγραμμάτων, η διακυβέρνηση είναι, σε μεγάλο βαθμό, ευθυγραμμισμένη με το προηγούμενο μοντέλο και εξακολουθεί να βασίζεται, κατά κύριο λόγο, στην πολιτική βούληση των κρατών μελών, τα οποία παραμένουν υπεύθυνα για την εφαρμογή των πολιτικών προτεραιοτήτων που θέτει η νέα στρατηγική. Οι κυβερνήσεις της Ε.Ε. δεν ήταν και πάλι σε θέση να συμφωνήσουν επί συγκεκριμένων μηχανισμών για να εξασφαλιστεί ότι, πράγματι, θα κάνουν αυτό που έχουν υπογράψει.

Δεν αποτελεί έκπληξη ότι, δεδομένης της κρίσης του χρέους, θέματα που σχετίζονται με τη μελλοντική *ευρωπαϊκή οικονομική διακυβέρνηση* και τη μεταρρύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος κυριάρχησαν στο πρόσφατο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. Συγκεκριμένα, τέσσερα θέματα βρέθηκαν στην κορυφή της ημερήσιας διάταξης: η ενίσχυση του συντονισμού των εθνικών προϋπολογισμών, η δημοσίευση των “stress test” των τραπεζών, η καθιέρωση ενός συστήματος εισφορών και φόρων επί των χρηματοπιστωτικών θεσμών, καθώς και η καθιέρωση ενός πίνακα αποτελεσμάτων για την ανταγωνιστικότητα.

Μετά από πρόταση της Ε. Επιτροπής τον περασμένο Μάιο, οι ηγέτες της Ε.Ε. συμφώνησαν να ενισχύσουν το συντονισμό των εθνικών προϋπολογισμών από το 2011 και μετά. Το νέο σύστημα αξιολόγησης αποσκοπεί στην ενίσχυση του προληπτικού σκέλους του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης (ΣΣΑ), για να αποφευχθεί η επανάληψη της τρέχουσας κατάστασης στην Ένωση. Αποτελεί μέρος μιας συνολικής προσπάθειας να πειστούν οι χρηματοπιστωτικές αγορές ότι οι δημοσιονομικές πολιτικές των κρατών μελών θα επιστρέψουν - και θα παραμείνουν - σε μια βιώσιμη πορεία. Βάσει του νέου συστήματος, η επιτήρηση θα πραγματοποιηθεί κατά το πρώτο εξάμηνο του έτους (κατά τη διάρκεια ενός «ευρωπαϊκού εξαμήνου»), πριν οριστικοποιηθούν οι εθνικοί προϋπολογισμοί και τα προγράμματα οικονομικής μεταρρύθμισης. Αυτό έχει ως στόχο να επιτραπεί στην Ε. Επιτροπή και στα κράτη μέλη να υποβάλουν παρατηρήσεις και, ενδεχομένως, να προτείνουν αλλαγές αναφορικά με τα εθνικά δημοσιονομικά ώστε να είναι σύμφωνα με τους στόχους του ΣΣΑ. Οι ηγέτες της Ε.Ε. συμφώνησαν επίσης, κατ'αρχήν, να ενισχύσουν τις κυρώσεις για τις χώρες με υπερβολικά υψηλά ελλείμματα ή επίπεδα χρέους. Όμως, μένει ακόμη να συμφωνηθεί η μορφή των εν λόγω κυρώσεων πρέπει και είναι αμφίβολο αν αυτή είναι η ορθή οδός. Καμία από τις κυρώσεις που έχουν ήδη προβλεφθεί από τη Συνθήκη του Μάαστριχτ δεν έχουν ποτέ εφαρμοστεί στην πράξη, με τις κυβερνήσεις να διστάζουν να επιβάλλουν κυρώσεις σε άλλες χώρες που αντιμετωπίζουν οικονομικά προβλήματα.

Σε απάντηση μιας ισπανικής πρωτοβουλίας, η οποία, τελικά, κέρδισε την υποστήριξη της Γαλλίας και της Γερμανίας, οι ηγέτες της Ε.Ε. συμφώνησαν να δημοσιεύσουν τα αποτελέσματα των stress tests στις ευρωπαϊκές τράπεζες. Η Ισπανία αποφάσισε να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα των “stress tests” στις εθνικές της τράπεζες προκειμένου να αντιμετωπίσει την ολοένα και μεγαλύτερη ανησυχία σχετικά με τα προβλήματα στον ισπανικό τραπεζικό τομέα, υποστηρίζοντας ότι και οι άλλοι πρέπει να πράξουν το ίδιο. Η συμφωνία σε αυτό το ζήτημα ήταν μία από τις πολύ λίγες εκπλήξεις της Συνόδου Κορυφής. Η κίνηση αυτή αποσκοπεί στην ενίσχυση της εμπιστοσύνης της αγοράς στον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα, με την Ε.Ε. να ακολουθεί το παράδειγμα της Αμερικής, έστω και με καθυστέρηση: η περσινή απόφαση της κυβέρνησης Obama να δημοσιεύσει τα αποτελέσματα των stress tests έχει πιστωθεί τη βελτίωση της ψυχολογίας της αγοράς και την εμπιστοσύνη στο τραπεζικό σύστημα των ΗΠΑ. Τα ευρωπαϊκά “stress tests” που είναι εν εξελίξει καλύπτουν μεγάλα χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που θεωρούνται ότι έχουν συστημική συνάφεια, και τα αποτελέσματα θα δημοσιευθούν μέχρι τα τέλη Ιουλίου. Εκπρόσωποι των μεγάλων ευρωπαϊκών τραπεζών και τραπεζικών ενώσεων αντιτίθεται ανοικτά σε αυτήν την κίνηση λόγω των ανησυχιών για πιθανές παρερμηνείες και αρνητικές συνέπειες στις ευρωπαϊκές τράπεζες - ιδιαίτερα στην Ελλάδα και την Ισπανία - αλλά οι κυβερνήσεις της Ε.Ε., με την υποστήριξη της ΕΚΤ και του ΔΝΤ, εμφανίζονται πεπεισμένες ότι η πλήρης διαφάνεια είναι απαραίτητη για να βελτιωθεί η ψυχολογία της αγοράς και να αποκατασταθεί η εμπιστοσύνη στον ευρωπαϊκό τραπεζικό τομέα.

Προχωρώντας περισσότερο από το αναμενόμενο, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε ότι τα κράτη μέλη πρέπει να καθιερώσουν ένα *σύστημα εισφορών και φόρων επί των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων*. Το νέο σύστημα θα έχει ως στόχο τη διασφάλιση της δίκαιης κατανομής του βάρους συμπεριλαμβανομένης της συμβολής των τραπεζών στα μελλοντικά πακέτα διάσωσης και της θέσπισης κινήτρων για τον περιορισμό των συστημικών κινδύνων. Πρέπει να δοθούν ακριβείς λεπτομέρειες, με συγκεκριμένες προτάσεις τον Οκτώβριο. Ο Πρόεδρος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy δήλωσε, μετά τη Σύνοδο Κορυφής, ότι τα κράτη μέλη θα δημοσιοποιούν τα στοιχεία των “stress tests”, ακόμη και χωρίς καμία σχετική συμφωνία σε παγκόσμιο επίπεδο αλλά ορισμένες κυβερνήσεις της Ε.Ε., συμπεριλαμβανομένης της Τσεχικής Δημοκρατίας και της Ιταλίας- επιμένουν ότι πρέπει να υπάρχει μια συμφωνία στο πλαίσιο του G20 (εξ ου και η υποσημείωση στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου, σύμφωνα με τη οποία η Τσεχική Δημοκρατία, διατηρεί το δικαίωμά της να μην εισαγάγει ένα σύστημα εισφορών και φόρων επί των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων). Η Τσεχία επιθυμεί να ζητήσει περισσότερες λεπτομέρειες για το πώς θα δουλέψει το νέο σύστημα πριν δεσμευτεί και, επίσης, ανησυχεί ότι οι πελάτες της τράπεζας - περισσότερο από τις ίδιες τις τράπεζες - θα πληρώσουν, τελικά, το λογαριασμό. Αλλά το Ηνωμένο Βασίλειο, η Γαλλία και η Γερμανία έχουν δείξει ότι μπορούν να ακολουθήσουν το παράδειγμα της Σουηδίας και, μονομερώς, να επιβάλουν φόρο στις τράπεζες, ακόμη και αν δεν υπάρχει συμφωνία στην Ε.Ε. ή εκτός αυτής.

Όσον αφορά στη μακροοικονομική εποπτεία, οι ηγέτες της Ε.Ε. ενέκριναν την πρόταση της Ε. Επιτροπής για την ανάπτυξη ενός πίνακα επιδόσεων για την «καλύτερη αξιολόγηση των εξελίξεων της ανταγωνιστικότητας και των ανισορροπιών» και επέτρεψαν την έγκαιρη ανίχνευση της «βιωσιμότητας ή των επικίνδυνων τάσεων». Αυτός ο πίνακας επιδόσεων θα αξιολογεί τη σχετική ανταγωνιστικότητα των κρατών μελών, ενώ η Ε. Επιτροπή έχει προτείνει μια ζώνη προειδοποίησης των κρατών μελών του ευρώ, όταν οι

πολιτικές τους δεν ευνοούν την ενίσχυση της εθνικής ανταγωνιστικότητας. Οι λεπτομέρειες αυτού του μηχανισμού αξιολόγησης δεν έχουν ακόμη συμφωνηθεί, γεγονός που καθιστά πολύ δύσκολη την αποτίμηση της δυναμικής προστιθέμενης αξίας του. Είναι σαφές ότι το αυξανόμενο χάσμα ανταγωνιστικότητας εντός της Ε.Ε. έχει συμβάλει στην τρέχουσα κρίση της ευρωζώνης, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν αμφιβολίες για το αν η καθιέρωση ενός πίνακα αποτελεσμάτων θα ωθούσε σημαντικά τις πιο αδύναμες χώρες της Ε.Ε. να αυξήσουν την ανταγωνιστικότητά τους έναντι των υποχρεώσεων άλλων κρατών μελών. Είναι επίσης ασαφές εάν οι ισχυρότερες οικονομίες της Ε.Ε. θα αξιολογήσουν τις εθνικές τους πολιτικές για τη μείωση των μεγάλων εμπορικών ανισοροπιών, οι οποίες, σε πολλές περιπτώσεις, είναι αποτέλεσμα της ολοένα και μεγαλύτερης απόκλισης μεταξύ της ανταγωνιστικότητας στην Ευρώπη.

Αναφορικά με την οικονομική διακυβέρνηση, είναι μακρύς ο κατάλογος των αμφιλεγόμενων θεμάτων που εντοπίζονται στα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου:

- η ενίσχυση του συντονισμού των οικονομικών πολιτικών, συμπεριλαμβανομένης μιας κοινής αξιολόγησης των εξελίξεων που σχετίζονται με την ανταγωνιστικότητα και τις εμπορικές ανισοροπίες,
- το ενδεχόμενο επιβολής πολιτικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης της γερμανικής πρότασης για την άρση του δικαιώματος ψήφου των χωρών οι οποίες αγνοούν επανειλημμένως τις συστάσεις για μείωση του ελλείμματος,
- η εισαγωγή αυστηρότερων και προγενέστερων οικονομικών κυρώσεων, συμπεριλαμβανομένης και της αναστολής της επιδότησης από τα διαρθρωτικά ταμεία της Ε.Ε.,
- ο καθορισμός της διαδικασίας για την «εύρυθμη πτώχευση του κράτους» που πρότεινε ο Υπουργός Οικονομικών της Γερμανίας Wolfgang Schäuble στο εννέα σημείων σχέδιο του,
- η δημιουργία των ευρωομόλογων (όπως τα «μπλε και τα κόκκινα ομόλογα»), μια ιδέα που υποστηρίζεται από τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Van Rompuy και τον Πρόεδρο της Ευρωομάδας Jean-Claude Juncker αλλά απορρίφθηκε από τη Γαλλία, τη Γερμανία και από άλλες κυβερνήσεις της ευρωζώνης,
- η εισαγωγή ενός μόνιμου ευρωπαϊκού μηχανισμού επίλυσης κρίσεων (για παράδειγμα ενός «Ευρωπαϊκού Νομισματικού Ταμείου»), όταν λήξει η θητεία των προσωρινών τωρινών μηχανισμών,
- η πρόταση τα επίπεδα του ιδιωτικού χρέους να λαμβάνονται υπόψη στους νέους φορολογικούς νόμους της Ε.Ε., με χώρες όπως η Ιταλία, που έχουν υψηλό δημόσιο χρέος, αλλά χαμηλό ιδιωτικό χρέος σε σύγκριση με άλλα κράτη μέλη.

Ένα θεμελιώδες ζήτημα που πρέπει να διευθετηθεί είναι αν το νέο σύστημα της οικονομικής διακυβέρνησης απαιτεί αλλαγές στη Συνθήκη της Λισαβόνας. Η Γερμανία, με την υποστήριξη της Γαλλίας, τάχθηκε υπέρ της μεταρρύθμισης του πρωτογενούς δικαίου της Ε.Ε., εάν αυτό κρινόταν αναγκαίο. Αυτό θα μπορούσε να γίνει στο πλαίσιο της Συνθήκης προσχώρησης της Κροατίας για να αποφευχθεί η «περιπέτεια» μιας ακόμη Συνέλευσης και μιας πολύπλοκης Διακυβερνητικής Διάσκεψης. Ωστόσο, οι περισσότερες κυβερνήσεις θα επιθυμούσαν να αποφύγουν έναν ακόμη κύκλο μεταρρύθμισης των Συνθηκών, μετά τις οδυνηρές εμπειρίες με τη Συνταγματική Συνθήκη και τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Συγκεκριμένα, φοβούνται να ανοίξουν το κουτί της Πανδώρας και να επικεντρωθούν, αντ'αυτού, σε ό,τι μπορεί να γίνει γρήγορα και στο πλαίσιο των

υφιστάμενων συνθηκών - μια θέση που υποστηρίζεται τόσο από τον Πρόεδρο Herman Van Rompuy όσο και από την Ε. Επιτροπή.

Αυτό που φαίνεται να είναι εκτός διαπραγματεύσεων, τουλάχιστον προς το παρόν, είναι η γαλλική πρόταση για τη διεξαγωγή τακτικών συνεδριάσεων των αρχηγών κρατών και κυβερνήσεων της ευρωζώνης και η μετατροπή τους σε μια οικονομική διακυβέρνηση με ξεχωριστή γραμματεία. Ο Γάλλος Πρόεδρος Nicolas Sarkozy ασκεί πιέσεις οι συνεδριάσεις ενός Συμβουλίου της ευρωομάδας να είναι μέρος των θεσμικών μηχανισμών της Ένωσης και να είναι σε θέση να λάβουν αυτόνομες και δεσμευτικές αποφάσεις - μια ιδέα που είχε απορριφθεί κατηγορηματικά από τη Γερμανίδα Καγκελάρια Angela Merkel σε πολλές περιπτώσεις (συμπεριλαμβανομένης και της συνάντησης με τον Πρόεδρο Nicolas Sarkozy, λίγες ημέρες πριν τη Σύνοδο Κορυφής). Υπάρχουν δύο κύριοι λόγοι για τους οποίους η γερμανική κυβέρνηση επιθυμεί να αποφύγει την περαιτέρω διαφοροποίηση μεταξύ των χωρών της ευρωζώνης και των χωρών εκτός αυτής. Πρώτον, η Γερμανία φοβάται ότι η ενίσχυση της ευρωζώνης θα μετατοπίσει την ισορροπία δυνάμεων στην Ε.Ε. υπέρ της Γαλλίας και των χωρών της Νότιας Ευρώπης, καθώς τα περισσότερα νέα κράτη μέλη της Ανατολικής Ευρώπης δεν έχουν ακόμη υιοθετήσει το κοινό νόμισμα. Δεύτερον, οι φόβοι για τη δημιουργία ενός διευθυντηρίου θα δημιουργήσει μια βαθιά διάσπαση στο εσωτερικό της Ε.Ε. - μια ανησυχία που συμμερίζονται οι χώρες εκτός ευρώ, οι οποίες φοβούνται ότι θα περιθωριοποιηθούν σε μια Ευρώπη δύο ταχυτήτων που θα κυριαρχείται από τις χώρες της ευρωζώνης. Η συντριπτική πλειοψηφία των κρατών μελών επιμένει ότι οι αποφάσεις σχετικά με την οικονομική πολιτική της Ένωσης θα πρέπει να λαμβάνονται σε ένα θεσμικό πλαίσιο το οποίο θα περιλαμβάνει τις 27 χώρες της Ε.Ε. Αλλά αυτό δεν αποκλείει τη σύγκληση περιστασιακών συνόδων κορυφής των χωρών της ευρωζώνης, αν χρειαστεί - κάτι που έχει συμβεί αρκετές φορές από τότε που ξέσπασε η κρίση, ακόμη και αν αυτές οι συναντήσεις δεν προβλέπονται από τις Συνθήκες της Ε.Ε.

Λίγες μέρες πριν από τη Σύνοδο Κορυφής του G20 στο Τορόντο (26-27/6/2010), οι ηγέτες της Ε.Ε. συζήτησαν την προσέγγισή τους για τη συνάντηση και συμφώνησαν σε μια κοινή θέση. Σχετικά με τη μεταρρύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος, οι ηγέτες της Ε.Ε. δεσμεύτηκαν να ηγηθούν των προσπαθειών για την εισαγωγή των εισφορών και των φόρων επί των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων. Η Ε.Ε. θα ζητήσει από το G20 να συμφωνήσει ότι οι τράπεζες θα πρέπει να πληρώνουν ένα ειδικό φόρο για να συνεισφέρουν στο κόστος των ενδεχόμενων μελλοντικών κρίσεων. Αφού το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε να προχωρήσει με το σύστημα τραπεζικών εισφορών, ο Πρόεδρος Herman Van Rompuy δήλωσε: «Έχουμε μια κοινή θέση όλων των ευρωπαϊκών χωρών, και είμαστε αποφασισμένοι να την υπερασπιστούμε στο Τορόντο».

Τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αναφέρονται, επίσης, στην ιδέα ενός παγκόσμιου οικονομικού φόρου συναλλαγής, δηλώνοντας ότι «θα πρέπει να διερευνηθεί και να αναπτυχθεί περαιτέρω», στο πλαίσιο του G20. Αυτή η φράση προστέθηκε την ημέρα της Συνόδου Κορυφής και διατυπώθηκε πολύ αόριστα, καθώς δεν υπάρχει συναίνεση στο ζήτημα αυτό μεταξύ των κρατών μελών. Υποστηρίζεται έντονα από τη Γερμανία, τη Γαλλία και το Λουξεμβούργο, οι οποίες έχουν δηλώσει δημοσίως την ετοιμότητά τους να εισαγάγουν τέτοιους φόρους, ακόμη και αν δεν υπάρξει συμφωνία στην Ε.Ε. ή στο πλαίσιο του G20. Άλλες χώρες της Ε.Ε., όπως το Ηνωμένο Βασίλειο, αντιτίθενται έντονα. Σύμφωνα με την ανάλυση του EPC, φαίνεται εξαιρετικά απίθανο να υπάρξει παγκόσμια συμφωνία για το θέμα αυτό στο Τορόντο, αν μη τι άλλο λόγω της αντίθεσης των ΗΠΑ.

Αναφορικά με το ζήτημα του συμβιβασμού της ανάγκης για δημοσιονομική εξυγίανση και συνεχή οικονομική ανάπτυξη, τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου αναφέρουν ότι στο G20 οι ηγέτες θα πρέπει να συμφωνήσουν σε μια «συντονισμένη και διαφοροποιημένη στρατηγική εξόδου ώστε να διασφαλίζεται η βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών». Το ζήτημα αυτό αναμένεται να προκαλέσει έντονη συζήτηση στο Τορόντο, υπό το φως των πρόσφατων επικρίσεων των ΗΠΑ για τα σκληρά μέτρα λιτότητας που ανακοινώθηκαν από πολλές κυβερνήσεις της Ε.Ε. για τη μείωση των δημοσίων ελλειμμάτων και του χρέους. Η κυβέρνηση Obama φοβάται ότι η ταχεία και δραστική επιστροφή στη δημοσιονομική λιτότητα θα μπορούσε να προκαλέσει μια νέα παγκόσμια επιβράδυνση, με τον αμερικανό υπουργό Οικονομίας Timothy Geithner να προειδοποιεί για την ανάγκη να υπάρξει ισορροπία μεταξύ της οικονομικής λιτότητας και της ανάγκης να εξακολουθήσουν να υπάρχουν κίνητρα ανάπτυξης. Υπάρχει επίσης η ανησυχία των Ηνωμένων Πολιτειών της Αμερικής ότι οι μεγάλες χώρες της Ε.Ε. εξάγουν τα προβλήματά τους σε αυτές, καθώς οι Ευρωπαίοι επωφελούνται από τις μεγάλες ανισορροπίες του διατλαντικού εμπορίου. Η τάση αυτή αναμένεται να συνεχιστεί λόγω της αδυναμίας του ευρώ και λόγω των χαμηλών επιπέδων της ιδιωτικής κατανάλωσης σε πολλές χώρες της Ε.Ε.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο έλαβε υπόψη την *ανακοίνωση της Ε. Επιτροπής* η οποία αναλύει τις πιθανές συνέπειες της μετάβασης από μια μείωση του 20% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στο 30% και του κινδύνου της «διαρροής άνθρακα». Σύμφωνα με την Ανακοίνωση, η μετακίνηση από το 20 στο 30% είναι προσιτή και τεχνικά εφικτή λόγω και των επιπτώσεων της οικονομικής επιβράδυνσης στις εκπομπές: η Ε. Επιτροπή εκτιμά ότι το κόστος της επίτευξης του στόχου του 20% μειώθηκε από €70 δισ. ετησίως έως το 2020 (η αρχική πρόβλεψη έγινε το 2008) σε μόλις €48 δισ. Αναφέρεται, επίσης, ότι η πορεία προς το στόχο του 30% θα επέφερε σήμερα «μόνο» επιπλέον κόστος €11 (επιπλέον των €70 που είχαν αρχικά προβλεφθεί). Σύμφωνα με την ανάλυση της Ε. Επιτροπής ο κίνδυνος για διαρροή διοξειδίου του άνθρακα -ο κίνδυνος δηλαδή, να φύγουν εταιρείες από τον ευρωπαϊκό χώρο και να μετακινηθούν προς χώρες με λιγότερο αυστηρούς κανόνες σε σχέση με την Ε.Ε.- είναι μάλλον μικρός. Φαίνεται, ωστόσο, απίθανο οι κυβερνήσεις της Ε.Ε. να συμφωνήσουν σε ένα πιο φιλόδοξο στόχο. Το πολιτικό κλίμα έχει αλλάξει δραματικά από το 2008, με τη χρηματοπιστωτική και οικονομική κρίση και την απογοήτευση που προκάλεσε η κατάρρευση της Κοπεγχάγης να έχει προκαλέσει σε πολλά κράτη μέλη ένα αίσθημα «κόπωσης αναφορικά με το κλίμα». Ο αριθμός των χωρών της Ε.Ε. που αντιτίθενται στη λήψη περαιτέρω μονομερών μέτρων για την αλλαγή του κλίματος έχει αυξηθεί, ενώ η Γερμανία και η Γαλλία έχουν δηλώσει ότι θα υποστηρίζουν τη μετάβαση στο στόχο του 30% μόνο εάν τα άλλα έθνη καταβάλουν ανάλογες προσπάθειες (κάτι απίθανο να συμβεί στο άμεσο μέλλον).

Η έμφαση που δόθηκε στις οικονομικές και χρηματοδοτικές υποθέσεις επισκίασε μια σειρά από θέματα της ημερήσιας διάταξης της Συνόδου κορυφής, που αξίζει να αναφερθούν. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο χαιρέτισε τη θετική γνώμη της Ε. Επιτροπής για την αίτηση της Ισλανδίας για ένταξη στην Ε.Ε. και αποφάσισε ότι πρέπει να αρχίσουν οι διαπραγματεύσεις. Χαιρέτισε επίσης την πρόταση της Ε. Επιτροπής να γίνει η Εσθονία το 17ο μέλος της ζώνης του ευρώ την 1η Ιανουαρίου 2011, με τους ηγέτες της Ε.Ε. να εκφράζουν την ελπίδα ότι αυτό θα στείλει ένα θετικό μήνυμα στις χρηματοπιστωτικές αγορές, αποδεικνύοντας ότι το κοινό νόμισμα παραμένει πόλος έλξης, παρά την πρόσφατη αναταραχή.

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο επιβεβαίωσε, επίσης τη δέσμευση των κρατών μελών για την επίτευξη των Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας μέχρι το 2015, για την αντιμετώπιση των ισχυρισμών των ΜΚΟ ότι οι κυβερνήσεις χρησιμοποιούν την οικονομική κρίση ως πρόσχημα για να αποφύγουν τις δεσμεύσεις τους. Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο συμφώνησε, εφεξής, να επανέρχεται στο θέμα αυτό σε ετήσια βάση.

Οι ηγέτες της Ε.Ε. εξέφρασαν, επίσης, την εκτίμησή τους για το έργο της Ομάδας προβληματισμού “Project Europe 2030”, υπό την προεδρία του πρώην Ισπανού Πρωθυπουργού Felipe Gonzalez, αλλά δεν αποφάσισαν να αναλάβουν καμία πρωτοβουλία για τη συνέχιση των μέτρων που προτείνονται στην έκθεση της ομάδας (μια Έκθεση που κινδυνεύει «να μαζέψει σκόνη στα ράφια της Ε.Ε.»). Αντιθέτως, τα Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου καλωσόρισαν την Έκθεση του πρώην Επιτρόπου για την Εσωτερική Αγορά και τον Ανταγωνισμό Mario Monti σχετικά με τη νέα στρατηγική για την ενιαία αγορά και την πρόθεση της Επιτροπής να παρακολουθεί το θέμα αυτό με συγκεκριμένες προτάσεις, ενώ δόθηκε η υπόσχεση να επανέλθει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στο θέμα αυτό το Δεκέμβριο.

Στον τομέα της *εξωτερικής πολιτικής*, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε μια Δήλωση σχετικά με το Ιράν υιοθετώντας προηγούμενη απόφαση των υπουργών εξωτερικών της Ε.Ε. να υιοθετήσουν αυστηρές κυρώσεις που θα συνοδεύουν και θα υποστηρίζουν το ψήφισμα του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων το 1929. Οι ηγέτες της Ε.Ε. εξέφρασαν την ανησυχία τους για το πυρηνικό πρόγραμμα της Τεχεράνης και επαναβεβαίωσαν την πρόθεση της Ε.Ε. να επιβάλει νέους περιορισμούς κατά του Ιράν, με συγκεκριμένα μέτρα που επρόκειτο να εγκριθούν κατά την επόμενη συνάντηση του Συμβουλίου Εξωτερικών Υποθέσεων (19 Ιουλίου 2010). Οι κυρώσεις θα επικεντρωθούν στο εμπόριο, στο χρηματοπιστωτικό τομέα, στον τομέα των μεταφορών, στις βασικές πλευρές της βιομηχανίας του φυσικού αερίου και του πετρελαίου καθώς και στις νέες απαγορεύσεις χορήγησης θεωρήσεων και στο πάγωμα περιουσιακών στοιχείων. Αλλά οι ηγέτες της Ε.Ε. επιβεβαίωσαν, επίσης, τη δέσμευσή τους να εργαστούν για την εξεύρεση διπλωματικής λύσης.

Τέλος, αν και αυτό πέρασε απαρατήρητο από το ευρύ κοινό, επτά μήνες μετά την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο ενέκρινε μια διαδικασία για την τροποποίησή της ώστε να αυξηθεί ο αριθμός των βουλευτών σε 754 (τρεις περισσότεροι από ό,τι προβλέπεται στο πλαίσιο της Συνθήκης της Λισαβόνας), μέχρι την ολοκλήρωση της θητείας του σημερινού Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, το 2014. Η τροπολογία αυτή κατέστη αναγκαία μετά τις ευρωπαϊκές εκλογές τον Ιούνιο του 2009, οι οποίες πραγματοποιήθηκαν σύμφωνα με τις διατάξεις της Συνθήκης της Νίκαιας που περιορίζει τον αριθμό των βουλευτών στους 736. Η Συνθήκη της Λισαβόνας αύξησε τον αριθμό των μελών του ΕΚ από 12 κράτη μέλη και η Γερμανία έχει τη δυνατότητα να διατηρήσει τον τρέχοντα συνολικό αριθμό των 99 βουλευτών στο ΕΚ μέχρι το 2014, όταν ο αριθμός θα μειωθεί σε 96, όπως προβλέπεται από τη Συνθήκη της Λισαβόνας. Για να εισάγουν αυτές τις μεταβατικές διατάξεις, οι ηγέτες της Ε.Ε. συμφώνησαν να πραγματοποιήσουν μια «τεχνική» Διακυβερνητική Διάσκεψη (ΔΔ) για την προσωρινή προσαρμογή του συνολικού αριθμού των ευρωβουλευτών πριν από το τέλος της Ισπανικής Προεδρίας. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο είχε ήδη συμφωνήσει να μη συγκληθεί νέα Συνέλευση, δεδομένου του περιορισμένου χαρακτήρα των προτεινόμενων τροποποιήσεων. Αυτή η αναθεώρηση της Συνθήκης θα πρέπει να επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη.

Όπως συμβαίνει συχνά, η *Ισπανική Προεδρία* ξεκίνησε τον Ιανουάριο με μία πολύ φιλόδοξη ατζέντα στην οποία τελικά δεν επικεντρώθηκε. Ο μακρύς κατάλογος των προτεραιοτήτων περιελάμβανε την οικονομική ανάκαμψη και τη δημιουργία θέσεων εργασίας. Η Στρατηγική «Ευρώπη 2020» βρισκόταν στην κορυφή της ατζέντας ενώ βασικές προτεραιότητες της Ισπανικής Προεδρίας ήταν η εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας, η επέκταση των δικαιωμάτων και των ελευθεριών των ευρωπαίων πολιτών, με ιδιαίτερη έμφαση στην ισότητα των φύλων και της βίας κατά των γυναικών, η ενίσχυση της Ε.Ε. ως παγκόσμιου παράγοντα με επίκεντρο τη σχέση της με τη Λατινική Αμερική και την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης.

Πρέπει να λάβουμε υπόψη το γεγονός ότι η Ισπανική Προεδρία λειτούργησε κάτω από δύσκολες συνθήκες και επιβαρύνθηκε από δύο παράγοντες. Πρώτον, η Ισπανία ήταν η πρώτη χώρα που άσκησε την εκ περιτροπής προεδρία μετά την εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας, και έπρεπε να καθορίσει το ρόλο της στο νέο θεσμικό πλαίσιο. Δεδομένων των νέων περιορισμών σχετικά με το ρόλο της εκ περιτροπής Προεδρίας - με κάποιες βασικές λειτουργίες να λαμβάνονται από τον νέο ημι-μόνιμο Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου και με τη διττή αρμοδιότητα της επικεφαλής της εξωτερικής πολιτικής της Ε.Ε. - η Ισπανία θα μπορούσε να έχει μπει στον πειρασμό να παρεμποδίσει τη λειτουργία του νέου συστήματος σε μια λανθασμένη προσπάθεια να διατηρήσει την κληρονομιά του παρελθόντος. Αλλά δεν υπέκυψε στον πειρασμό και της αξίζουν έπαινοι για τον εποικοδομητικό ρόλο που διαδραμάτισε σε αυτή τη σημαντική πρώτη φάση της μετάβασης από τη Νίκαια για τη θεσμική αρχιτεκτονική της Λισαβόνας. Δεύτερον, ήταν σημαντικό πλήγμα ότι η Ισπανική Προεδρία ήρθε αντιμέτωπη με την πιο σοβαρή πρόκληση στην ιστορία της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης: μια σοβαρή κρίση χρέους που αποκάλυψε μερικές από τις κύριες αδυναμίες του ευρωπαϊκού οικοδομήματος. Η Ισπανία δεν ήταν μόνο στην καυτή καρέκλα της Προεδρίας, όταν ξέσπασε η κρίση, αλλά και η ίδια βρίσκεται στο επίκεντρο της κρίσης. Το γεγονός αυτό κατέστησε δύσκολο για την Ισπανία να διευθύνει την άμεση διαχείριση κρίσεων και τη συζήτηση για τη μεταρρύθμιση της ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης. Το καθήκον αυτό μεταφέρθηκε στον Πρόεδρο Herman Van Rompuy, με την Ισπανική Προεδρία να είναι καταδικασμένη να παίζει δευτερεύοντα ρόλο.

Συνολικά, η Ισπανική Προεδρία σηματοδότησε το τέλος της παλιάς εποχής και την αρχή μιας νέας. Οι μελλοντικές εκ περιτροπής Προεδρίες θα συνεχίσουν να διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην διοργάνωση των τομεακών Συμβουλίων και στο συντονισμό των πολιτικών στην Επιτροπή Μόνιμων Αντιπροσώπων, αλλά δε θα είναι πλέον στο τιμόνι της Ε.Ε. Αυτό μπορεί να είναι δύσκολο να γίνει αποδεκτό, αλλά στην πραγματικότητα είναι καλά νέα, ιδίως ενόψει της επικείμενης *Βελγικής Προεδρίας*. Υπό το φως των εκλογών που έλαβαν χώρα στο Βέλγιο στις 13 Ιουνίου 2010, το Βέλγιο είναι πιθανό να έχει μια ενδιάμεση προσωρινή κυβέρνηση, τουλάχιστον μέχρι τον Σεπτέμβριο του 2010. Αυτή η κατάσταση θα διαρκέσει αρκετούς μήνες μέχρι να συμφωνήσουν τα πολιτικά κόμματα της χώρας σε ένα σχέδιο συνασπισμού. Στο παρελθόν, ένα τέτοιο πολιτικό κενό θα προκαλούσε ανησυχίες ότι το σύστημα της Ε.Ε. θα υποφέρει από σοβαρή έλλειψη ηγεσίας. Το νέο θεσμικό σύστημα δεν προκαλεί πλέον τέτοια ανησυχία. Το πρόγραμμα της Προεδρίας έχει συμφωνηθεί και η κυβέρνηση έχει ήδη ανακοινώσει ότι η Βελγική προεδρία θα αναλάβει δευτερεύοντα ρόλο σε σχέση με την Ύπατο Εκπρόσωπο Catherine Ashton και τον Πρόεδρο του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy, ο

οποίος ήταν Πρωθυπουργός του Βελγίου μέχρι τα τέλη του περασμένου έτους - μια ιστορική σύμπτωση!

ΒΕΛΓΙΚΗ ΠΡΟΕΔΡΙΑ: Η ΜΕΤΑΒΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ ΟΛΟΚΛΗΡΩΘΗΚΕ⁷

Σύμφωνα με το Βέλγο υπουργό εξωτερικών Steven Vanackere η μεταβατική περίοδος μεταξύ της Συνθήκης της Νίκαιας και της Συνθήκης της Λισαβόνας ολοκληρώθηκε. Το πρόγραμμα της προεδρίας του Βελγίου, το οποίο αναλαμβάνει για δωδέκατη φορά τη προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε., βασίζεται σε πέντε κατευθυντήριες γραμμές: 1. επιστροφή στη βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη, 2. κοινωνική συνοχή, 3. προστασία του περιβάλλοντος και του κλίματος, 4. πρόγραμμα της Στοκχόλμης για καλύτερη συνεργασία στον τομέα της δικαιοσύνης και των εσωτερικών υποθέσεων και τέλος 5. εξωτερική διάσταση της Ένωσης.

Το Βέλγιο, ένα ιδρυτικό μέλος της Ε.Ε., διαθέτει εμπειρία ενώ, παρ'όλες τις δυσκολίες, εμφανίζεται ικανό να χειριστεί τα συνεχιζόμενα οικονομικά προβλήματα της Ε.Ε. Τα γεγονότα της 11ης Σεπτεμβρίου [2001] έλαβαν χώρα κατά τη διάρκεια της τελευταίας θητείας της Βελγικής Προεδρίας, δήλωσε ανώτερος υπάλληλος οικονομικών υποθέσεων υποστηρίζοντας ότι «ξέρουμε πώς να αντιμετωπίσουμε κρίσεις». Υπάρχουν αρκετά σημαντικά οικονομικά θέματα σε εκκρεμότητα. Ειδικότερα, οι Βέλγοι διπλωμάτες θα πρέπει να χρησιμοποιήσουν όλες τις δεξιότητές τους για την επίτευξη μιας συμφωνίας με τα κράτη μέλη και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο σχετικά με το πακέτο χρηματοδοτικής εποπτείας της Ε.Ε., την κύρια νομοθετική απάντηση της Ένωσης στην οικονομική κρίση. Αρχικά το πακέτο χρηματοδοτικής εποπτείας δημοσιεύτηκε από την Ε. Επιτροπή τον περασμένο Σεπτέμβριο. Έκτοτε τα κράτη μέλη προσπάθησαν να αποδυναμώσουν τα μέτρα, ενώ τα μέλη του ΕΚ εξέφρασαν την επιθυμία να σκληρύνουν τα μέτρα σε πολλούς τομείς, με την προθεσμία της 1^η Γενάρη 2011 για τη σύσταση του νέου εποπτικού οργάνου να πλησιάζει.

Ο Steven Vanackere αναφέρθηκε στην πρόθεση του Βελγίου να εργαστεί στενά με Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Η νομοθεσία σχετικά με τα αμοιβαία κεφάλαια κινδύνου είναι στην ημερήσια διάταξη της συνεδρίασης των υπουργών οικονομικών της Ε.Ε. του Ιουλίου, με το θέμα την εφαρμογή των κανόνων για κεφάλαια εκτός Ε.Ε. να μπλοκάρει προηγούμενες προσπάθειες εξασφάλισης μιας συμφωνίας. Οι εθνικές κυβερνήσεις καλούνται, επίσης, να σκιαγραφήσουν τους στόχους της χώρας τους σε τομείς όπως η παιδεία και οι δαπάνες για την έρευνα μέχρι το Δεκέμβριο, ως μέρος της Στρατηγικής Ανάπτυξης 2020 της Ε.Ε. Η Ε. Επιτροπή θα υποβάλει νομοθετικές προτάσεις το Σεπτέμβριο για να γίνουν πιο αυστηροί οι εθνικοί δημοσιονομικοί κανόνες της Ε.Ε. μετά την πρόσφατη κρίση, ενώ μια ειδική ομάδα υπό την ηγεσία του Προέδρου του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου Herman Van Rompuy έχει αναλάβει να εκπονήσει την τελική έκθεση για το ίδιο θέμα τον Οκτώβριο. Η Βελγική Προεδρία έχει το καθήκον της σύνθεσης αυτών των προτάσεων. Τα μέλη του ΕΚ έχουν χαρακτηρίσει αυτή τη διαδικασία ως υπερβολικά «διακυβερνητική». Εν τω μεταξύ, η προοπτική των προγενεστέρων και αυστηρότερων προστίμων για φορολογικές παρατυπίες και ένα σύστημα αυστηρού προελέγχου των

⁷ Βάσει του σχολίου του Willis A., "Belgian presidency sets parliament in its sights", EUobserver, 1/7/2010 από την ομάδα του δελτίου.

εθνικών προϋπολογισμών των κρατών μελών είναι πιθανόν να πυροδοτήσει τις συζητήσεις.

Σύμφωνα με δηλώσεις του Steven Vanackere, η εφαρμογή της Συνθήκης της Λισαβόνας θα αποτελέσει κεντρικό στοιχείο της Βελγικής Προεδρίας: «Αυτός είναι ο λόγος που δεν θα ακουστούν οι απόψεις μου για την εξωτερική πολιτική». Ο Steven Vanackere δήλωσε ότι δε θα θίξει το έργο της Catherine Ashton για τη σύσταση μιας νέας διπλωματικής υπηρεσίας της Ε.Ε. Αντιθέτως θα προσφέρει Βέλγους διπλωμάτες που θα ενεργούν υπό την καθοδήγησή της και, εφόσον ζητηθεί, θα στελεχώσουν αποστολές της Ε.Ε. στο εξωτερικό που χρειάζονται προσωπικό. Ισλανδία, Κροατία, Τουρκία και πΓΔΜ εξασφαλίζουν ότι το θέμα της διεύρυνσης θα παραμείνει στην επιφάνεια κατά τη διάρκεια των επόμενων έξι μηνών. Επισημαίνεται ότι η Ισπανία, μετά τις παρατηρήσεις Βέλγου αξιωματούχου ότι δεν άνοιξε κανένα κεφάλαιο για την Τουρκία, παρά τις αντίθετες διακηρύξεις της ότι θα άνοιγε τρία κεφάλαια, τελικά, την τελευταία ημέρα της θητείας της, άνοιξε ένα κεφάλαιο, σχετικά με την ασφάλεια των τροφίμων.

Ακριβώς όπως οι Ισπανοί έστρεψαν την προσοχή της Ε.Ε. προς τη Λατινική Αμερική, η Λαϊκή Δημοκρατία του Κονγκό, πρώην αποικία του Βελγίου, είναι πιθανό να αναδυθεί στην ημερήσια διάταξη, με το Βέλγιο να επιθυμεί την επίτευξη προόδου σε συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου με τον Καναδά και την Ινδία. Ως προς τον τομέα των εσωτερικών υποθέσεων, η Βελγική Προεδρία θα επιχειρήσει να θέσει κάποιο σχήμα για το πρόγραμμα της Στοκχόλμης (το πενταετές σχέδιο της Ε.Ε. για θέματα ασφάλειας, ασύλου και μετανάστευσης). Οι ευρωπαϊκές επιχειρήσεις θα επιζητήσουν την οριστική εξασφάλιση ενός «διπλώματος ευρεσιτεχνίας της Ε.Ε.», ενώ το Δεκέμβριο στο Μεξικό θα πραγματοποιηθεί ένας ακόμη γύρος συνομιλιών για το κλίμα, στο πλαίσιο των Ηνωμένων Εθνών, με χαμηλές, όμως, προσδοκίες, μετά την απογοήτευση του περασμένου έτους στη Δανία. «Είμαστε ακόμα όλοι έκπληκτοι μετά την Κοπεγχάγη», δήλωσε ανώτερος αξιωματούχος στο τομέα του περιβάλλοντος και συμπλήρωσε «Δεν έχουμε ιδέα πώς οι Μεξικανοί πρόκειται να οργανώσουν τη συζήτηση.»

ΞΕΝΟΣ ΤΥΠΟΣ

Αγγλικός τύπος

Τα δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου περιλαμβάνουν πολυάριθμες αναφορές στην οικονομική κρίση και στη δυσμενή θέση που βρίσκεται η Ελλάδα και η Ισπανία. Οι «Financial Times» σε δημοσιεύματά τους αναφέρονται στο ζήτημα της ρευστότητας των ελληνικών τραπεζών και στο ότι οι Έλληνες έχουν αποσύρει ήδη γύρω στο 4,5% των συνολικών καταθέσεων του τραπεζικού συστήματος της χώρας. Επίσης εκτενείς αναφορές γίνονται στις αντιδράσεις που προκαλούν οι αλλαγές στο ασφαλιστικό, το πρόβλημα της ανεργίας στις μεσογειακές ιδιαίτερα, χώρες, στα νέα μέτρα που ψηφίζονται καθώς και στις απεργιακές κινητοποιήσεις, αποτέλεσμα της κρίσης στο ευρώ και στο σύστημα της ΟΝΕ. Η ανεργία σε ορισμένες χώρες της Ευρωζώνης έχει φτάσει σε υψηλότητα επίπεδα. Στην Ισπανία, η συνολική ανεργία έφτασε στο 19,9% του ενεργού πληθυσμού, ενώ στους νέους κάτω των 25 ετών ανήλθε στο 40,5% και στις γυναίκες στο 20,2%. Στην Ε.Ε. τη δεύτερη θέση στους νέους και τις γυναίκες έχει η Σλοβακία και την τρίτη η Ελλάδα.

Σύμφωνα με δημοσιεύματα του αγγλικού τύπου, η περίπτωση της Ισπανίας αφορά ιδιαίτερα το Ηνωμένο Βασίλειο και τη μελλοντική διαμόρφωση της Ε.Ε. Ανοιχτό είναι το ενδεχόμενο δημιουργίας ενός μηχανισμού, ο οποίος θα επιτρέπει στα κράτη μέλη της

ευρωζώνης να προχωρούν σε «ελεγχόμενη χρεοκοπία», σύμφωνα με τον Επίτροπο της Ε.Ε. για τις Οικονομικές και Νομισματικές Υποθέσεις Oli Renh, ο οποίος, όμως, τόνισε ότι σημασία πρέπει να δοθεί πρώτα στις μεταρρυθμίσεις που μπορούν να γίνουν χωρίς να χρειαστεί αλλαγή της Συνθήκης. Η γερμανική κυβέρνηση επιθυμεί να επιβληθούν αυστηρότερες κυρώσεις στις χώρες που παραβιάζουν τους κανόνες περί ελλείμματος και ασκεί πιέσεις για αλλαγή του Συμφώνου Σταθερότητας. Ωστόσο θετικές προοπτικές για την ανάπτυξη στην Ευρώπη προβλέπει η Gertrude Tumpel-Gugerell, μέλος της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (ΕΚΤ) παρά τα μέτρα λιτότητας του λαμβάνονται.

Αναφορικά με τη Βελγική Προεδρία, που ανέλαβε την προεδρία της Ένωσης για το δεύτερο εξάμηνο του 2010, σύμφωνα με τον αγγλικό τύπο το Βέλγιο αναμένεται να ανταποκριθεί με επιτυχία στην προεδρία και να κινηθεί σε πλαίσια συμβιβασμού. Δεδομένου ότι είναι ομοσπονδιακή χώρα προβλέπεται ότι σε μεγάλο αριθμό συμβούλιων θα προεδρεύουν υπουργοί ή άλλοι εκπρόσωποι των περιφερειών ή και των γλωσσικών κοινοτήτων. «Η μεγάλη πρόκληση για την Ευρωπαϊκή Ένωση είναι να επανέλθει σε τροχιά ανάπτυξης, να επανακτήσει δημοσιονομική και οικονομική σταθερότητα και να αποκαταστήσει τη δημοσιονομική πειθαρχία» δήλωσε χαρακτηριστικά ο Yves Leterme, Πρωθυπουργός του Βελγίου.

- Tait N, “European rules will be toughest in the world”, 1/7/2010, Financial Times
- “Only a closer union can save the eurozone”, 2/7/2010, Financial Times
- Tait N, “Push to launch EU-wide patent”, 1/7/2010, Financial Times
- Barber T, “Eurozone’s stabilisation fund faces delay”, 2/7/2010, Financial Times,
- Sutherland P, “Radical reforms can save the euro”, 2/7/2010, Financial Times
- “More banks to face stress tests”, 27/6/2010, Financial Times
- Hope K, Oakley D, “Greece set for return to finance markets”, 29/6/2010, Financial Times
- Barber T, “Rescue funding rumours anger Spain”, 28/6/2010, Financial Times
- “Migrant cap needs key support”, 28/6/2010, Financial Times
- Nouriel R, “Greece’s best option is an orderly default”, 30/6/2010, Financial Times
- Hope K, “Greek unions stage last-ditch strike”, 28/6/2010, Financial Times

Γαλλικός τύπος

Τα θέματα που απασχόλησαν έντονα το γαλλικό τύπο τον Ιούνιο, αφορούν την πρόταση του Nicolas Sarkozy για την οικονομική διακυβέρνηση της ευρωζώνης, την ολοκλήρωση του σχεδίου στήριξης των αδύναμων οικονομιών της Ε.Ε., την επικείμενη βελγική προεδρία του Συμβουλίου της Ε.Ε. και τη συνάντηση του G20.

Πιο αναλυτικά, κατόπιν της συμφωνίας της 9^{ης} Μαΐου, οι υπουργοί οικονομικών της ζώνης του ευρώ ολοκλήρωσαν (7/6/2010) το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα (Fonds européen de stabilité financière-FESF) για τις χώρες της περιοχής που αντιμετωπίζουν οικονομικές δυσκολίες, όπως η Ελλάδα. Ο Jean-Claude Juncker δήλωσε ότι το ταμείο θα αρχίσει να λειτουργεί τον Ιούνιο, όταν το επικυρώσουν τα κράτη που αντιπροσωπεύουν το 90% των συμμετεχόντων. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο για τη Χρηματοπιστωτική Σταθερότητα θα παρέχει €440 δισ. σε εγγυήσεις δανείων σε κράτη που αδυνατούν να βρουν νέους πόρους στις χρηματοπιστωτικές αγορές. Η Σουηδία και η Πολωνία, αν και δεν είναι μέλη της ευρωζώνης, συνδέθηκαν με αυτό το μέσο, το οποίο πρέπει να συμπληρώνεται από δάνεια από την Ε.Ε. και το ΔΝΤ για ένα συνολικό ποσό €750 δισ. Το ταμείο αυτό αναφέρεται ως επίτευγμα της Γερμανίας, η οποία ήθελε,

σύμφωνα με ευρωπαϊκή πηγή, να εξασφαλίσει ότι κάθε χώρα θα εγγυάται το δικό της μερίδιο συμβολής των δανείων που θα εκδίδονται. Εναλλακτικά, θα υπάρξει από κοινού εγγύηση όλων των κρατών για το σύνολο του δανείου. Η ρύθμιση του χρηματοπιστωτικού συστήματος θα πρέπει να γίνει «πολύ γρήγορα», διότι θα υπάρξει και «άλλη κρίση», δήλωσε ο Επίτροπος της Ε.Ε. Michel Barnier στη γαλλική εφημερίδα, “Le Figaro”.

Οι ηγέτες της Ε.Ε. αποφάσισαν στο πρόσφατο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο να θέσουν τις βάσεις για μια κοινή οικονομική διακυβέρνηση ώστε να συντονίσουν καλύτερα τις πολιτικές τους. Επισημαίνεται ότι σε αυτήν την κίνηση θα συμμετάσχει η Ε.Ε. στο σύνολό της, και δε θα περιορίζεται στη ζώνη του ευρώ, όπως πρότεινε αρχικά η Γαλλία. Μετά από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, ο Γάλλος πρόεδρος Nicolas Sarkozy, απέρριψε τις ανησυχίες σχετικά με την οικονομική κατάσταση της Ισπανίας. «Πρέπει να αποφευχθεί η δημιουργία διαχωριστικών γραμμών μεταξύ των 16 χωρών της ευρωζώνης και της Ε.Ε. των 27», δήλωσε ο Herman Van Rompuy στο τέλος της Συνόδου Κορυφής των αρχηγών-κρατών και κυβερνήσεων της Ε.Ε. στις Βρυξέλλες, υπογραμμίζοντας ότι δεν υπάρχει ανάγκη να δημιουργηθούν νέα θεσμικά όργανα. Η Γαλλία προτείνει την παροχή οικονομικής κυβέρνησης στην ευρωζώνη, με δικό της πρόεδρο και με την υποστήριξη γραμματείας, υπό το φως της ελληνικής κρίσης. Ωστόσο, η Γερμανία, μεταξύ άλλων, είναι κατηγορηματικά αντίθετη θέλοντας να αποφύγει μια διάσπαση της Ευρώπης.

Εν μέσω οικονομικών αναθεωρήσεων στην ευρωζώνη η «γαλλογερμανική ρήξη» συνεχίζει να εκδηλώνεται ποικιλοτρόπως: η συνάντηση μεταξύ Nicolas Sarkozy και Angela Merkel που θα πραγματοποιούταν στο Βερολίνο (7/6/2010) ακυρώθηκε την τελευταία στιγμή, από τη Γερμανίδα Καγκελάρια. Γαλλία και Γερμανία προτίμησαν να αποφύγουν μια συνάντηση χωρίς αποτέλεσμα. Η συνάντηση είχε ως στόχο να προετοιμάσει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Ιουνίου, το οποίο θα υποβάλει προτάσεις σχετικά με το θέμα. Γαλλία και Γερμανία έχουν διαφορετικούς στόχους. Επισημαίνεται ότι οι Γερμανοί θέλουν να ισχυροποιήσουν το Σύμφωνο Σταθερότητας και να βρεθεί ένας μηχανισμός για την αναδιάρθρωση του χρέους ενός κράτους-μέλους, με σαφή στόχο να κηρύσσει πτώχευση για να αποφύγουν την υποχρέωση να το διασώσουν, όπως έγινε για την Ελλάδα. Μέχρι τώρα, οι Γάλλοι είναι αντίθετοι. Η Γερμανία επιθυμεί, επίσης, τη μεταρρύθμιση των ευρωπαϊκών συνθηκών για να σκληρύνουν τις κυρώσεις κατά των χωρών που έχουν οικονομικές δυσκολίες, παρά τις συστάσεις των Γάλλων. Στη συνάντηση των G20 για άλλη μια φορά φάνηκε η διάσταση Γαλλίας και Γερμανίας σχετικά με τα βήματα αναθεώρησης του οικονομικού συστήματος μετά την κρίση. Η καγκελάρια Angela Merkel συγκρούστηκε και με τον Αμερικανό Πρόεδρο Barack Obama: η Γερμανίδα καγκελάρια θεωρεί ότι τώρα προτεραιότητα είναι η εξυγίανση των δημόσιων οικονομικών και των εθνικών προγραμμάτων, ενώ ο πρόεδρος των ΗΠΑ εξέφρασε την υποστήριξή του για γρήγορα σχέδια αποκατάστασης. Τα σχέδιά λιτότητας που ανακοίνωσε η Ευρώπη έχουν επικριθεί από τις ΗΠΑ.

Όσον αφορά στην επικείμενη Βελγική Προεδρία, η αίσθηση είναι ότι, παρά τον πολιτικό διχασμό στο εσωτερικό της χώρας, το Βέλγιο είναι έτοιμο για να δράσει σαν μια «γροθιά» σε ευρωπαϊκό επίπεδο, μιας και πρόκειται για ιδρυτικό μέλος της Ε.Ε. που έχει «πολύ εμπειρία στην Ευρώπη», σύμφωνα με δηλώσεις του πρωθυπουργού Yves Leterme. Για το σκοπό αυτό, το Βέλγιο θα συνεργαστεί στενά με την Ισπανία και την Ουγγαρία. Πολλοί διπλωμάτες πιστεύουν ότι η τρέχουσα αδυναμία της βελγικής κυβέρνησης θα οδηγήσει τον Πρόεδρο της Ε.Ε., Herman Van Rompuy, να διαδραματίσει μεγαλύτερο ρόλο

ηγεσίας στις ευρωπαϊκές υποθέσεις. Αυτό θα βοηθήσει στην περαιτέρω μείωση της ισχύος της εκ περιτροπής προεδρίας.

Τέλος, ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει η συνέντευξη του Jacques Delors, πρώην προέδρου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, στη “Le Figaro”, όπου τόνισε ότι η συζήτηση για τον συντονισμό των εθνικών οικονομικών πολιτικών πρέπει να διενεργηθεί πρώτα εντός της ευρωζώνης προτού επεκταθεί στα 27 κράτη-μέλη. Σύμφωνα, με τον Jacques Delors, η οικοδόμηση της Ευρώπης βρίσκεται σε αυτήν την κατάσταση, γιατί ποτέ δεν είχε ομαλή πορεία. Το νέο χαρακτηριστικό είναι ότι αυτή η κρίση είναι παγκόσμια και ενδιαφέρει την παγκόσμια κοινή γνώμη, επειδή το ευρώ αντιπροσωπεύει το 27% των παγκοσμίων αποθεμάτων των κεντρικών τραπεζών. Για τη διαφορετική θέση της Angela Merkel δήλωσε ότι «θέλοντας να κάνουμε τα ίδια στους 27, είναι σαν να αγνοούμε την ποιοτική διαφορά μεταξύ της ΟΝΕ και της Ε.Ε. Οι 16 έχουν λάβει περισσότερες δεσμεύσεις από τους άλλους, καθώς συνδέονται με ένα κοινό νόμισμα. Από την άλλη πλευρά πρέπει να ξεκινήσει μια συζήτηση μεταξύ των 27 της Ε.Ε.». «Είμαστε μάρτυρες μιας θεσμικής αποσύνθεσης. Καταστρέφεται η κοινοτική μέθοδο χωρίς να βρίσκουμε άλλο σύστημα. Η ομοσπονδιακή λύση απορρίφθηκε από τα κράτη- μέλη. Έχουμε αυτό που ονομάζω μια ομοσπονδία εθνικών κρατών, με μερική μεταβίβαση της κυριαρχίας, με κοινούς κανόνες και ένα διαιτητή. Αυτό μπορεί να λειτουργήσει μόνο με ένα πραγματικό πνεύμα συνεργασίας. Αυτός είναι ο λόγος που πρότεινα πριν από 15 χρόνια, ένα σύμφωνο για το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών δίπλα στο Σύμφωνο Σταθερότητας. Αυτό θα βελτιώσει την παρακολούθηση, τις θετικές συγκλίσεις και τις συμφωνίες των φορολογικών νόμων. Οι ανακοινώσεις που δεν ακολουθούνται από αποτελέσματα είναι καταστροφικές για την ευρωπαϊκή ιδέα. Η Ευρώπη περιμένει τους αρχιτέκτονές της».

- “Le FMI appelle les pays de la zone euro à renforcer leur union, Le Monde, 07-06-2010.
- “Les pays de la zone euro finalisent leur plan de soutien”, Le Monde, 07-06-2010.
- «UE: la régulation doit aller "très vite" car il y aura "d'autres crises", Le Monde, 03-06-2010.
- “Annulation de la rencontre entre Sarkozy et Merkel à Berlin”, Le Monde, 07-06-2010.
- “Le FMI plaide pour une stimulation de la croissance dans la zone euro”, Le Monde & AFP, 03-06-2010.
- “Gouvernement zone euro: Van Rompuy veut clore le débat définitivement”, Le Monde, 17-06-2010.
- “Gouvernance: le président de l'UE rejette la proposition de Sarkozy”, Le Monde, 17-06-2010.
- “Gouvernance: Nicolas Sarkozy se fait tâcler par le président de l'UE”, Le Monde, 17-06-2010.
- «"Pas de problème" avec la situation de l'Espagne (Sarkozy)», Le Monde, 17-06-2010.
- “Les Vingt-Sept n'annoncent pas d'aide à l'Espagne”, Le Monde, 17-06-2010.
- “L'UE s'engage à plus de discipline budgétaire”, Le Monde, 17-06-2010.
- “Un sommet européen placé sous le signe de la rigueur”, Le Figaro, 16-06-2010.
- «Delors : “ L'Europe attend les architects”», Συνέντευξη στον Pierre Roussel, Le Figaro, 15-06-2010.
- “Angela Merkel refuse le gouvernement économique limité à la zone euro voulu par Nicolas Sarkozy”, Le Monde, 14-06-2010.
- «UE: la présidence belge aura du "punch"», Le Figaro, 19-05-2010.

- La Présidence belge du Conseil de l'Union européenne en 2010, στο http://diplomatie.belgium.be/fr/politique/union_europeenne/presidence_belge_de_lue/ind_ex.jsp & http://diplomatie.belgium.be/fr/Newsroom/actualites/communiqués_de_presse/affaires_et_rangeres/2010/mei/ni_200510_chastel_remettre_europe_en_action.jsp
- «L'UE confiante pour une présidence belge "efficace et ambitieuse"», Le Monde, 14-06-2010.
- “Une Belgique divisée s'apprête à prendre la présidence de l'UE”, στο <http://www.euractiv.fr/belgique-divisee-apprete-prendre-presidence-ue-article-0>
- “Van Rompuy confiant dans la capacité de présidence belge à prendre les rênes en septembre”, στο http://www.skynet.be/actu-sports/actu/belgique/detail_van-rompuy-confiant-dans-capacite-presidence-belge-prendre-les-renes-septembre?id=671683
- “Yves Leterme lance la présidence belge de l'UE devant la presse européenne”, στο http://www.skynet.be/actu-sports/actu/detail_yves-leterme-lance-presidence-belge-lue-devant-presse-europeenne?id=674567
- “Merkel et Obama s'opposent sur la stratégie de sortie de crise”, Le Monde, 19-06-2010.
- “G20 : Sarkozy se place dans le camp d'Obama”, Le Figaro, 26-06-2010.

Γερμανικός τύπος

Το μέλλον της «Ευρωπαϊκής οικονομικής διακυβέρνησης» βρίσκεται σταθερά στο επίκεντρο των γερμανικών δημοσιευμάτων αναζωπυρώνοντας τη συζήτηση γύρω από τις διαφορετικές αντιλήψεις μεταξύ Γερμανίας και Γαλλίας. Ήδη από τις αρχές του μήνα, οι γερμανοί αρθρογράφοι επισημαίνουν τις προσπάθειες της Ε.Ε. να καταπολεμήσει όχι μόνο τα αίτια της κρίσης μέσω της αυστηρής αποταμίευσης και της εκ βάθρων μεταρρύθμισης της ΟΝΕ, αλλά και να θέσει φραγμούς στις αγορές. Το δε λεξιλόγιο που χρησιμοποιείται στους τίτλους των άρθρων, όπως για παράδειγμα: «η Ε.Ε. πατάει τέρμα το γκάζι» τονίζει την ανάγκη για ταχείες διαδικασίες, ενώ η όλη προσπάθεια αξιολογείται με θετικό τρόπο.

Από τα μέσα Ιουνίου έρχονται δυναμικότερα στο προσκήνιο οι διαφωνίες μεταξύ της Γερμανίας και της Γαλλίας στο θέμα της οικονομικής διακυβέρνησης. Από τη μία πλευρά η Γαλλία υποστηρίζει τη δημιουργία ενός είδους «οικονομικής κυβέρνησης» ως ένα αντίβαρο στην άσκηση της ενιαίας νομισματικής πολιτικής από την ΕΚΤ, ενώ από την άλλη πλευρά, η Γερμανία επιθυμεί να εξασφαλίσει πάση θυσία την ανεξαρτησία της. Ως προς την ΕΚΤ, χαρακτηρίζεται αγωνιώδης η προσπάθεια των γερμανών αρθρογράφων να αναδείξουν τον ρόλο της στην οικονομική κρίση. Συγκεκριμένα, η υποβάθμισή της λόγω εσωτερικών προστριβών προκαλεί έντονες ανησυχίες και υποστηρίζεται ότι, σε μια εποχή έντονης αβεβαιότητας των διεθνών χρηματαγορών, η ΕΚΤ θα πρέπει να λειτουργεί αποτελεσματικά.

Έτσι λίγες μέρες πριν το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 17-18 Ιουνίου τα γερμανικά δημοσιεύματα υποστήριζαν ότι το χάσμα μεταξύ Γαλλίας-Γερμανίας είναι βαθύτερο από ποτέ, ενώ η πρόσφατη αναβολή της συνάντησης των δύο ηγετών οδήγησε σε όξυνση του δυσμενούς κλίματος. Αρχικώς, ο γερμανικός τύπος αναφέρει ότι οι περιστάσεις ευνοούν περισσότερο τον Γάλλο Πρόεδρο και συνεπώς τη στενότερη συνεργασία των κρατών-μελών της Ευρωζώνης, λόγω του εκρηκτικού χρέους και της αύξησης των κοινωνικών ανισοτήτων, όμως και η γερμανίδα Καγκελάρια προβάλλει σθεναρή αντίσταση. Οι αρθρογράφοι επισημαίνουν ότι οι γαλλογερμανικές διχόνοιες αποτελούν καταστροφή για την Ευρώπη και τονίζουν ότι η τρέχουσα διαμάχη μεταξύ των δύο χωρών αποτελεί μόνο

την επιφάνεια μίας βαθύτερα προβληματικής σχέσης. Ουσιαστικά, πραγματική αιτία για τη ρήξη των γαλλογερμανικών σχέσεων αποτελούν οι διαφορές ως προς την κατεύθυνση που θα πρέπει να ακολουθήσει η ΟΝΕ στο μέλλον. Τελικώς, μετά το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, τα δημοσιεύματα σχολιάζουν ότι η Angela Merkel κατάφερε τελικά να επιβάλλει τις θέσεις της στο ζήτημα της οικονομικής διακυβέρνησης και χαρακτηρίζουν ως πρόσχημα τη θέση της χώρας ότι «δεν επιτρέπεται να υπάρχουν χώρες-μέλη πρώτης και δεύτερης κατηγορίας». Ως προς τις αποφάσεις που πάρθηκαν επισημαίνεται η ενότητα μεταξύ των κρατών-μελών όσον αφορά τη φορολόγηση των τραπεζών, τη διαφάνεια και το Σύμφωνο Σταθερότητας, ενώ αναφέρεται ότι, στο ζήτημα ενός παγκόσμιου φόρου στις συναλλαγές, οι συγκρούσεις ήταν ιδιαίτερα σκληρές. Τέλος, εκφράζονται αμφιβολίες ότι οι προσομοιώσεις ακραίων καταστάσεων (stress-test) θα αποδειχτούν ικανές ν' ανατρέψουν το επιφυλακτικό κλίμα απέναντι στο ευρωπαϊκό τραπεζικό σύστημα.

Συμπερασματικά, αυτό που παρατηρείται είναι ότι η πλειοψηφία των αρθρογράφων συμμαρμύζει την άποψη ότι ο ευρωπαϊκός διάλογος κινείται προς τη σωστή κατεύθυνση και γίνεται μία σοβαρή προσπάθεια μεταρρύθμισης της ΟΝΕ. Το αποτέλεσμα των μεταρρυθμίσεων δεν αντιστοιχεί σε κάθε περίπτωση σε «γερμανικά εγχειρίδια» σχετικά με την οικονομική διακυβέρνηση διότι το ευρώ αποτελεί ένα υπερεθνικό εγχείρημα, το οποίο απαιτεί συμβιβασμούς και συνεργασία μεταξύ διαφορετικών νοοτροπιών. Όσον αφορά στο γαλλογερμανικό άξονα, ο γερμανικός τύπος αναφέρει ότι οι δύο χώρες θα πρέπει να γνωρίζουν ότι η υπέρβαση της οικονομικής κρίσης αποτελεί προϋπόθεση για την εγχώρια επιβίωσή τους.

- “EU will eigene Wirtschaftsregierung gründen”, Die Welt, 2/6/2010
- Christoph Schiltz, “EU will Ratingagenturen unter zentrale Kontrolle stellen”, Die Welt, 3/6/2010
- Christoph B. Schiltz, “EU will Stabilitätspakt schon bis Herbst reformieren”, Die Welt, 7/6/2010
- “Euro-Rettungsschirm steht nun endgültig”, Die Welt, 8/6/2010
- “Die EZB muss mit einer Stimme sprechen”, Die Welt, 11/6/2010
- Merkel und Sarkozy liefern sich das nächste Gefecht”, Die Welt, 13/6/2010
- Günther Nonnenmacher, “Deutsch-französische Verstimmungen Ein Debakel für Europa”, FAZ, 15/6/2010
- Majjid Sattar, “Ein Schein von Einigkeit”, FAZ, 15/6/2010
- Merkel, Sarkozy und die europäische Wirtschaftsregierung”, Die Welt, 15/5/2010
- Stefanie Bolzen und Christoph B. Schiltz, “EU veröffentlicht geheime Banken-Stresstests, Die Welt, 18/5/2010
- Jan Dams, “Veröffentlichung der Stresstests genügt nicht”, Die Welt, 17/6/2010
- Nikolas Busse, Die Rettung des Euro: Die Krise durchstehen, FAZ, 19/6/2010

ΤΥΠΟΣ**ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ**

- Αθανασοπούλου Ε., «Για την οικονομία και την ασφάλεια», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 20/6/2010
- Βερέμης Θ., «Μακρυγιάννης: μια νέα ανάγνωση (II)», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 6/6/2010
- Ιωακειμίδης ΠΚ., «Χρειάζεται περισσότερη Ευρώπη», ΤΑ ΝΕΑ, 18/6/2010
- Ιωακειμίδης ΠΚ., «Οι βαθύτερες ρίζες της κακοδαιμονίας», ΤΑ ΝΕΑ, 11/6/2010
- Κουλουμπής Θ., «Η Ελλάδα και η τρόικα: κατοχή ή διάσωση;», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 20/6/2010
- Παγουλάτος Γ., «Το Πανεπιστήμιο ως μέρος της κρίσης», Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ, 13/6/2010

ΞΕΝΟΣ

- Barber T, “Sweden raises rates as Nordic nations show eurozone the way”, 2/7/2010, Financial Times
- “European banks”, 30/6/2010, Financial Times
- Sutherland P, “Radical reforms can save the euro”, 2/7/2010, Financial Times
- “More banks to face stress tests”, 27/6/2010, Financial Times
- Hope K, Oakley D, “Greece set for return to finance markets”, 29/6/2010, Financial Times
- Barber T, “Rescue funding rumours anger Spain”, 28/6/2010, Financial Times
- “Migrant cap needs key support”, 28/6/2010, Financial Times
- Nouriel R, “Greece’s best option is an orderly default”, 30/6/2010, Financial Times
- “Europe must think again on food labels”, 30/6/2010, Financial Times
- Hope K, “Greek unions stage last-ditch strike”, 28/6/2010, Financial Times
- Grice A, “A vote on AV will test the coalition but not destroy it”, 1/7/2010, The Independent
- “Thousands protest in Greece as general strike snarls travel”, 30/6/2010, The Independent
- “Protesters clash with Greek police over debt crisis”, 29/6/2010, The Independent
- Grice A, “Budget cuts mean the coalition charm offensive is over”, 29/6/2010, The Independent
- Grice A, “In the face of this crisis, all the G20 could serve up was fudge”, 28/6/2010, The Independent
- Grice A, “The coalition needs a strategy for growth as well as for making cuts”, 12/6/2010, The Independent
- Rentoul J, “The Coalition’s shiny new foreign policy”, 2/7/2010, The Independent
- Lichfield J, “Presidential hunt culled in Sarkozy spending cuts”, 3/7/2010, The Independent
- Tait N, “European rules will be toughest in the world”, 1/7/2010, Financial Times
- “Only a closer union can save the eurozone”, 2/7/2010, Financial Times
- Tait N, “Push to launch EU-wide patent”, 1/7/2010, Financial Times
- “EU sets new pay practices in stone”, 2/7/2010, Financial Times
- Barber T, “Eurozone’s stabilisation fund faces delay”, 2/7/2010, Financial Times
- “Belgium revisits the scene of its colonial shame”, 30/6/2010, Financial Times
- “Spain hit by public sector strike”, 8/6/2010, Financial Times

- Paterson T, “Merkel backs down on female president after rebellion”, 5/6/2010, Financial Times
- Mock V, “Belgium votes in election that could split the nation”, 12/6/2010, Financial Times
- “Polish presidential election goes to a run-off”, 21/6/2010, Financial Times

ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ**A. ΒΙΒΛΙΟΠΑΡΟΥΣΙΑΣΕΙΣ****Πάνος Καζάκος**

Από τον «εκσυγχρονισμό» στην κρίση- μεταρρυθμίσεις, χρέη και αδράνειες στην Ελλάδα 1993-2010. Εκδόσεις Πατάκη, Αθήνα 2010, σελίδες 273.

Το βιβλίο αυτό επισκοπεί κριτικά τις επιδόσεις του ελληνικού συστήματος διακυβέρνησης (ή, απλούστερα, της πολιτικής) την περίοδο 1993-2010. Αναλύει τις εντάσεις, τα αποτελέσματα και το σκεπτικό των μεγάλων σχεδίων από τον «εκσυγχρονισμό» και την «επανάδρυση του κράτους» ως την σημερινή κρίση πολλών διαστάσεων και την υπαγωγή της χώρας σε διεθνή έλεγχο.

Ο συγγραφέας πηγαίνει πέρα από την απλή ροή των γεγονότων, ξεφεύγει από βολικά ερμηνευτικά σχήματα και ανατέμνει τους μύθους που συνόδευσαν τις εξελίξεις της περιόδου αξιοποιώντας τα σχετικά πορίσματα της έρευνας.

Το βιβλίο δεν είναι ένα απλό χρονικό οικονομικών γεγονότων, αποφάσεων, και θεσμικών ερασιτεχνισμών, αλλά θέτει ευθέως ερωτήματα, π.χ. γιατί σε ορισμένες περιοχές πολιτικής είχαμε πραγματικές αλλαγές και σε άλλες αδράνεια ή συμβολικές πράξεις; Το βιβλίο προεκτείνει και επικαιροποιεί προηγούμενη ανάλυση του ίδιου στο *Ανάμεσα σε κράτος και αγορά –οικονομία και πολιτική στη μεταπολεμική Ελλάδα 1944-2000* (2001) και συμβάλλει σε μια δημιουργική επεξεργασία της πρόσφατης ιστορίας.

Κατά τον Πάνο Καζάκο η χώρα έχει περιέλθει σε μια κρίση πολλών διαστάσεων, η διάρκεια της οποίας δεν μπορεί να εκτιμηθεί. Επισκοπώντας όσα συνέβησαν από το 1990 ως το 2009, ριψοκινδυνεύει το συμπέρασμα ότι συνολικά, παρά τις μερικές σημαντικές προόδους σε διάφορους τομείς, βιώσαμε μια *ιστορική αποτυχία*. Συναφώς διαπιστώνει – επαναφέροντας μιαν αρχαία εμμονή– διάβρωση της δημόσιας αρετής.

Η ύφεση του 2009 επέπεσε συνεπώς σε μια ανέτοιμη χώρα. Εντούτοις η ύφεση δεν είναι το σπουδαιότερο χαρακτηριστικό της ελληνικής κρίσης. Γιατί αυτή η πρώτη απότομη μακροοικονομική διαταραχή («σοκ») των τελευταίων δεκαοχτώ ετών έφερε στην επιφάνεια με επώδυνο τρόπο τα διαχρονικά διαρθρωτικά ελλείμματα της χώρας σε έναν κόσμο που αλλάζει γρήγορα. Τα προβλήματα αυτά αντικατοπτρίζονται (ανάμεσα σε άλλα) στη φθίνουσα ανταγωνιστικότητα της ελληνικής οικονομίας, δηλαδή την ικανότητά της να παράγει και να πωλεί προϊόντα και να δημιουργεί νέες θέσεις εργασίας. Στις διεθνείς κατατάξεις ανταγωνιστικότητας η χώρα εμφανίζεται, μαζί με τη Βουλγαρία, στις τελευταίες θέσεις της ΕΕ. Υστερήσεις σημειώνονται παντού – σε θεσμούς, υποδομές, μακροοικονομική κατάσταση, υγεία και βασική παιδεία, ανώτερη εκπαίδευση και κατάρτιση, αποτελεσματικότητα των αγορών, τεχνολογική ετοιμότητα, επιχειρηματική ανάπτυξη και καινοτομία.

Την περίοδο της ταχείας ανάπτυξης, περίπου από το 1995 ως το 2008, σημειώθηκαν αναμφίβολα αξιοσημείωτες θεσμικές αλλαγές. Όμως οι κυβερνήσεις (και η κοινωνία) θεωρούσαν ότι δεν υπήρχαν επείγοντες λόγοι για τομές σε σημαντικές περιοχές πολιτικής, όπου οι σχετικές ανάγκες ήταν ορατές, σχεδόν αναγνωρισμένες και αναγκαίες για να επιτευχθεί *διατηρήσιμη* ανάπτυξη και για να θωρακιστεί η χώρα σε περιπτώσεις απότομων εξωτερικών διαταραχών. Σε ένα ευρύ μέτωπο επικράτησε η προάσπιση και η επέκταση κεκτημένων. Η κοινωνία έτεινε να υποκαταστήσει το ενδιαφέρον για ένα μέλλον με νόημα με έναν αφελή και εισαγόμενο καταναλωτισμό και μια αφελή προσοδοθηρία. Στο παρελθόν την πραγματική κατάσταση συγκάλυπτε η αύξηση της (υλικής) ευημερίας, η οποία πάντως απειλείται στη σημερινή ύφεση.

Ο συγγραφέας εξετάζει την «ύστερη παπανδρεϊκή εποχή» (1993-1995), τις μεταρρυθμίσεις (οι λέξεις-κλειδιά ήταν «εκσυγχρονισμός» και «επανάδρυση του κράτους») κατά την περίοδο 1996-2009 και τις αναζητήσεις μετά τις εκλογές του Οκτωβρίου 2009 και καθ' οδόν προς το 2010 που κατέληξαν σε μια «έξωθεν» ελεγχόμενη προσαρμογή.

Η επισκόπηση δεν είναι μεν πλήρης, αρκεί όμως για να δείξει τις δυσκολίες που αντιμετωπίζουν οι μεταρρυθμίσεις. Μολονότι τα μεγέθη διαφέρουν, παρόμοιες δυσκολίες παρατηρούμε σε όλες τις χώρες. Όμως, οι ευρωπαϊκές συγκρίσεις εμφανίζουν τη χώρα να βραδυπορεί σε πολλούς τομείς και την κατατάσσουν στην κατηγορία όσων βραδυπορούν (laggards). Με βάση τις παρατηρήσεις αυτές ο συγγραφέας απαντά σε σειρά ερωτημάτων: Πώς εξηγείται αυτή η υστέρηση; Και γενικότερα πώς εξηγούνται οι διαφορετικές μεταρρυθμιστικές επιδόσεις στις ευρωπαϊκές χώρες; Γιατί σε ορισμένες περιοχές πολιτικής είχαμε πραγματικές αλλαγές και σε άλλες αδράνεια ή συμβολικές πράξεις ευθύνης και στην πράξη υπεκφυγές; Με βάση τις εμπειρίες αυτές τι μπορούμε να περιμένουμε στο μέλλον; Τι ακριβώς σηματοδοτεί το εκλογικό αποτέλεσμα της 4ης Οκτωβρίου 2009;

Τα προηγούμενα παραπέμπουν στην ανάγκη «θεωρίας» χωρίς την οποία οι πληροφορίες παίρνουν τη μορφή ενός σωρού υλικών κατεδάφισης. Απλοποιώντας μια σαφώς πιο σύνθετη θεωρητική κατάσταση, ο Πανος Καζάκος δέχεται ότι η λογική του πολιτικού παιχνιδιού οδηγεί σε βραχυχρόνιους υπολογισμούς εκλογικών κερδών, σε υποβάθμιση των μακροχρόνιων επιπτώσεων (time inconsistency) και σε προσοδοθηρία. Κατά τη γνώμη του, στην Ελλάδα αυτά τα προβλήματα της πολιτικής διαδικασίας διογκώθηκαν εξαιτίας

- των αδύναμων *τυπικών* θεσμών διακυβέρνησης,
- της δύναμης παραδοσιακών πελατειακών πρακτικών, που συνιστούν θεμελιώδες χαρακτηριστικό της πολιτικής κουλτούρας, των με αυτές συνυφασμένων ιδιαίτερων αξιών καθώς και
- των επικρατουσών αντιφιλελεύθερων ιδεών.

Το τελικό ερώτημα που απασχολεί τον συγγραφέα είναι αν η ύφεση και η διάχυτη αίσθηση ότι η χώρα είχε περιέλθει σε γενικότερη κρίση θα λειτουργήσει ως καταλύτες αλλαγών.

Ο Πανος Καζάκος, 1941, είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών όπου σήμερα διδάσκει μεθοδολογία των κοινωνικών επιστημών στο μεταπτυχιακό πρόγραμμα Ευρωπαϊκών και Διεθνών Σπουδών. Άλλες δημοσιεύσεις (επιλογή): Έτοιμη για το μέλλον; Η Ευρώπη μετά την αναθεώρηση των Συνθηκών, εκδόσεις Παπαζήση, 2008. Εξηγώντας την κοινωνία. Μια εισαγωγή σε μεθόδους και τεχνικές, εκδόσεις Πατάκη, 2006. 'Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990- 2003', West European Politics, vol. 27, No.5, November 2004. Stabilisierung ohne Reform-Konvergenz und Pfadabhängigkeit im Griechenland der 90er Jahre, ZEI, Bonn 2000.

B. ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

- Balfour R., “European Economic Sustainability Index”, 16/6/2010 www.epc.eu
- Carmassi J. and Micossi S. , “The role of politicians in inciting financial markets to attack the eurozone” 21/6/2010
- Carrera S. “Towards a Common European Border Service? CEPS Working Documents, Justice and Home Affairs 15/6/2010
- Egenhofer C., Georgiev A., “Benchmarking in the EU: Lessons from the EU Emissions Trading System for the Global Climate Change Agenda”, CEPS Task Force Reports, 11/6/2010
- Emerson M., “Time for a Tripartite Gas Pipeline Consortium for Ukraine”, CEPS Commentaries, 8/6/2010
- Emmanouilidis J. A. & Stratulat C., “Implementing Lisbon: a critical appraisal of the Citizens’ Initiative”, 28/6/2010, www.epc.eu
- Emmanouilidis J. A., “A welcome moment of calm in the midst of the storm”, 21/6/210, www.epc.eu
- Erhel C. & Guergoat-Larivière M., “Job quality and labour market performance”, CEPS Working Documents, 3/6/2010
- González Fuster G., de Hert P., Ellyne E. and Gutwirth S., Huber, Marper and Others: Throwing new light on the shadows of suspicion, IN:EX series, 7/6/2010
- González Fuster G., Gutwirth S. and Ellyne E., “Profiling in the European Union: A high-risk practice” IN:EX series, 14/6/2010
- Gros D., “Europe's Competitiveness Obsession” CEPS Commentaries, 2/7/2010,
- Guild E., Carrera S., Alejandro Eggenschwiler, “The Area of Freedom, Security and Justice ten years on: Successes and future challenges under the Stockholm Programme”, CEPS Paperbacks, 10/6/2010
- Kefferpütz R., “Shale Fever: Replicating the US gas revolution in the EU?”, CEPS Policy Briefs, 17/6/2010
- Lazarou E., “A ‘European Identity’ for Turkey? Theoretical Approaches, Historical Background and Current Challenges”, 1 EKEM, 14/6/2010
- Makarov V., “The Baltic-Russian History Controversy: From War to Diplomacy”, CEPS Commentaries, 8/6/2010
- Margaras V., “Common Security and Defence Policy and the Lisbon Treaty Fudge: No common strategic culture, no major progress” EPIN Working Papers, 10/6/2010
- Perissich R., “Moments of Truth – A new neo-Gaullist Germany?”, CEPS 1/6/2010
- Tsakiris Th., “Near death experience: The strategic stalemate of the Burgas-Alexandroupolis oil pipeline”, EKEM, 24/6/2010
- Κέφης Β., «Σκέψεις για γενεσιουργές αιτίες του οικονομικού προβλήματος της Ελλάδας», ELIAMEP blog, 26/6/2010
- Λιμαντζάκης Γ. & Feta Β. «Η μάχη μεταξύ των συνδυασμών ‘Ευρωπαϊκό Μαυροβούνιο’ και ‘Καλύτερο Μαυροβούνιο’ στις πρόσφατες δημοτικές εκλογές», EKEM, 23/6/2010
- Σωτηρόπουλος Δ., «Εθνική συνεννόηση ή κατάρρευση», ELIAMEP blog, 18/6/2010

A. ΤΟ ΒΗΜΑ ΤΩΝ ΕΡΕΥΝΗΤΩΝ

Γιώργος Ασπρίδης, διδάκτωρ Πανεπιστημίου Αθηνών

«Ο Εξευρωπαϊσμός της Ελληνικής Διοίκησης - Πραγματικότητα ή Ουτοπία»

Χρειαζόμαστε μια δημόσια υπηρεσία ευρωπαϊκού επιπέδου.

Γ. Βασιλείου⁸

Η ελληνική διοίκηση προσπαθεί να ξεπεράσει τις γραφειοκρατικές παθολογίες και δυσλειτουργίες της και να μετασχηματισθεί από ένα παραδοσιακό σε ένα σύγχρονο και ευέλικτο μοντέλο διοίκησης. Παρά τις προσπάθειες ο εξευρωπαϊσμός της κινείται με αργούς ρυθμούς και οι όποιες αλλαγές οφείλονται στην πίεση της κοινής γνώμης για μια πιο αποτελεσματική διοίκηση, την ικανοποίηση των αναγκών των χρηστών των δημοσίων υπηρεσιών και τις εμπειρίες που απέκτησε η Ελλάδα ως μέλος της Ευρωπαϊκής Ένωσης (Ε.Ε.).⁹ Κυρίως όμως οφείλονται στην πίεση που ασκείται τόσο από την Ε.Ε. όσο και από το Δ.Ν.Τ. για διαρθρωτικές αλλαγές στο δημόσιο τομέα -αλλαγές που θα εξοικονομήσουν ανθρώπινους, φυσικούς και οικονομικούς πόρους.

Ο διοικητικός εξευρωπαϊσμός είναι διαδικασία που συμβάλλει στη δημιουργία ενός κοινού ευρωπαϊκού διοικητικού χώρου και αποσκοπεί στη δημιουργία κοινών τυπικών και άτυπων κανόνων για την άσκηση της δημόσιας πολιτικής καθώς και τρόπων που θα διαμορφώσουν κοινές πεποιθήσεις και αρχές, οι οποίες στην πορεία της διοικητικής σύγκλισης θα ενσωματωθούν στις κρατικές πολιτικές. Ο εξευρωπαϊσμός δεν είναι μόνο σύγκλιση, αλλά κυρίως αφομοίωση κοινών απόψεων, θέσεων, αξιών και αποδοχή εκ μέρους των κρατών – μελών της Ένωσης της σταδιακής εκχώρησης των αρμοδιοτήτων τους στην κεντρική διοίκηση της Ε.Ε., με σκοπό τη δημιουργία ενός κοινού μοντέλου ευρωπαϊκής διοίκησης.¹⁰

Και όλα αυτά ενώ τα διοικητικά συστήματα των κρατών – μελών της Ε.Ε. χαρακτηρίζονται από ετερογένεια και διαφέρουν ως προς τις στρατηγικές και τις πολιτικές που χρησιμοποιούν, τόσο λόγω της ύπαρξης διαφορετικών γραφειοκρατικών δομών (βεμπεριανών, της νέας δημόσιας διοίκησης ή των πρώην σοσιαλιστικών κρατών) όσο και λόγω των ιστορικών καταβολών τους.¹¹

Η Ελλάδα επιδιώκει την προσαρμογή του διοικητικού της συστήματος σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας. Για να επιτευχθεί ο διοικητικός εξευρωπαϊσμός είναι αναγκαίο να επικρατήσουν μια σειρά προϋποθέσεων όπως είναι η ρύθμιση σχετικά με την κατανομή αρμοδιοτήτων μεταξύ Ε.Ε. και Ελλάδας, η μεγαλύτερη και πιο άμεση συμμετοχή των πολιτών στη λήψη των αποφάσεων, η ενίσχυση της υπευθυνότητας των συμμετεχόντων σε αυτές και η διασφάλιση της αποτελεσματικότητας

⁸Πρώην Πρόεδρος της Κυπριακής Δημοκρατίας, *Δημόσιος Υπάλληλος*, Κύπρος 8/10/1992.

⁹Βλ. Α. Μακρυδημήτρη, *Διοίκηση και κοινωνία. Η δημόσια διοίκηση στην Ελλάδα*, Αθήνα, Θεμέλιο 1999, σ. 49 – 64 και 113 - 139.

¹⁰Βλ. Π. Καρκατσούλη, «Ευρωπαϊκοποίηση αντί παγκοσμιοποίησης. Ρεαλισμός ή ουτοπία; Αποτιμώντας τις διοικητικές μεταρρυθμίσεις στην Ε.Ε.», *Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης*, τ. 10/2004 (427 – 9).

¹¹Για μια συγκριτική παρουσίαση διοικητικών συστημάτων της Δυτικής Ευρώπης βλ. J. Chandler [Κ. Σπανού (επιμ.)], *Δημόσια διοίκηση – Συγκριτική ανάλυση*, Αθήνα, Παπαζήσης 2003.

και της συνοχής των ευρωπαϊκών πολιτικών.¹² Επιδιώκει τον περιορισμό των κανονιστικών ρυθμίσεων, την αποκέντρωση και την αποσυγκέντρωση των αρμοδιοτήτων του ελληνικού κράτους, την αύξηση των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, τη συστηματική αξιολόγηση της δράσης και της πολιτικής του κράτους, τη σύμπραξη δημοσίου και ιδιωτικού τομέα. Επίσης, επιδιώκει τη βελτιστοποίηση της διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού (μέσω και της δια βίου μάθησης), την ανάπτυξη της κοινωνίας των πολιτών, την καταπολέμηση της διαφθοράς και της αναξιοκρατίας και την προσαρμογή της διοίκησης στις απαιτήσεις της αποτελεσματικής διαχείρισης. Και όλα αυτά στο κοινό πλαίσιο των θεμελιωδών αρχών της δημοκρατίας, της διάκρισης των εξουσιών και του σεβασμού του κράτους δικαίου.¹³

Συμπερασματικά, η συμμετοχή της Ελλάδας στην Ε.Ε. δε συνέβαλε τα αναμενόμενα στη βελτίωση της διοίκησης, παρά τις προσαρμογές που έχουν πραγματοποιηθεί σε θεσμικό επίπεδο. Για να ολοκληρωθεί το διοικητικό όραμα της Ελλάδας είναι αναγκαία η αλλαγή της υφιστάμενης διοικητικής κουλτούρας και νοοτροπίας και η αποδοχή νέων προτύπων διοικητικής συμπεριφοράς.

ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

- Klintman M., Kronsell A., “Challenges to Legitimacy in Food Safety Governance? The Case of the European Food Safety Authority (EFSA)”, *Journal of European Integration*, Volume 32, Issue 3, Μάιος 2010. Abstract: The 'old' forms of governance have been criticized for being neither sufficiently democratic nor effective. The popularity of 'new' modes of governance includes the embracing of values — integral to democratic processes — such as legitimacy, public accountability and trust. By relating parts of this 'old-vs.-new' distinction to March and Olsen's dichotomy of aggregative vs. integrative political processes, the aim of this paper is to find patterns for how such processes are combined in European food safety governance. The paper focuses on the European Food Safety Authority (EFSA). What forms of participation can be found in 'new' food safety governance? How are these forms of participation related to the aims of increasing the legitimacy? The article discusses challenges involved in EFSA's mixing of integrative goals and the organization's view of food safety politics, in which aggregative policy processes are conceived as a rough 'natural state' which should be tamed.
- O'Dwyer C., “From Conditionality to Persuasion? Europeanization and the Rights of Sexual Minorities in Post-Accession Poland”, *Journal of European Integration*, Volume 32, Issue 3, Μάιος 2010. Abstract: Through an examination of sexual minorities' rights in Poland, this paper compares the effectiveness of 'external incentives' and 'social learning' as Europeanization mechanisms after EU enlargement in post-communist Europe. The politics surrounding the rights of lesbian, gay, bisexual, and transgender (LGBT) people in Poland raise questions about the EU's capacity to foster norms of tolerance and non-discrimination now that accession has weakened the tools of external incentives. Through interviews with

¹²Βλ. G. Timsit, «Εκσυγχρονισμός και παγκοσμιοποιήσεις : Η νέα διοικητική ικανότητα του Κράτους στις χώρες της Δυτικής ηπειρωτικής Ευρώπης», *Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης*, τ. 7/2001 (7 - 34) και Π. Κ. Ιωακειμίδη, *Η Ευρωπαϊκή Ένωση και το Ελληνικό Κράτος*, Αθήνα, Θεμέλιο 1998.

¹³Βλ. Στ. Λαδή, «Παγκοσμιοποίηση, εξευρωπαϊσμός και μεταφορά πολιτικών. Μια διαλεκτική προσέγγιση», *Επιθεώρηση Διοικητικής Επιστήμης*, τ. 10/ 2004 (447 - 68).

LGBT activists and political elites in Warsaw in 2007, I examine the potential of a policy of Europeanization through persuasion, or social learning.

- Phinnemore D., “**And We’d Like to Thank ... Romania’s Integration into the European Union, 1989–2007**”, Journal of European Integration, Volume 32, Issue 3, Μάιος 2010. Abstract: Conditionality is formally a key determinant of many non-member states’ relations with the EU. It is particularly so for states intent on membership. As the case of Romania shows, the EU’s use of conditionality is far from consistent. Relations can develop and accession take place without the requisite conditions being met. This follows from the use the EU makes of the flexibility evident in its evolving and generally vague definitions of the conditions that need to be met. Hence it was often extraneous factors over which Romania had either limited or no influence that were responsible for key developments in relations. These factors include the geopolitical and strategic interests of the EU and its member states, the actions of the Commission and the agenda-setting and constraining effects of rhetorical commitments and timetables, and the dynamics of the EU’s evolving approach to eastern enlargement.
- Spendzharova A. B., “**Multi-level Governance of Banking Regulation in the EU: Evidence from Developing Bank Supervision in Bulgaria and Hungary**”, Journal of European Integration, Volume 32, Issue 3, Μάιος 2010. Abstract: Recent bank collapses as a result of the global financial crisis have highlighted the need to keep international bank supervision practices up to date with technological and product innovations in the sector. In the 1980s, coordination in international financial regulation resulted from multilateral negotiations in which states played a central role. Since then, international banking regulation has undergone significant transformation. This article probes the explanatory power of multi-level governance in the case of European bank regulation. According to the first proposition examined here, experts play an essential role in policy formulation. The second proposition stipulates that public, private and international actors participate in decision-making and shape the regulatory outcomes together with national regulators. The third proposition states that independent regulatory agencies, rather than government ministries, implement regulations and monitor compliance. The analysis is based on evidence from two new EU member states, Bulgaria and Hungary, that are representative of the two most common types of bank supervision organizational structure in the EU.
- Van Vliet O., “**Divergence within Convergence: Europeanization of Social and Labour Market Policies**”, Journal of European Integration, Volume 32, Issue 3, Μάιος 2010. Abstract: Since the adoption of the European Employment Strategy and the Lisbon strategy, convergence of social protection goals and labour market policies across EU countries features prominently on the European agenda. Embedded in convergence, Europeanization and welfare state literature, this paper examines the role of European integration in changing social policies. It shows that since 1995 social expenditures of EU member states have converged and increased on average, whereas those of non-EU countries have diverged, corrected for cyclical and demographic effects. This EU-specific convergence pattern of social expenditures leads to the subsequent question whether or not national policies have also converged. Relying on disaggregated expenditure data and policy indicators, this study shows an EU-specific trend of increasingly active labour market policies. However, within this scope of activation, countries have opted for different mixes of policy instruments.

ΕΚΔΗΛΩΣΕΙΣ

- 30/6/2010: Το Ινστιτούτο Δημοκρατίας Κωνσταντίνος Καραμανλής διοργάνωσε εκδήλωση –διάλεξη του Sir Michael Llewellyn Smith (Ιστορικός, τέως πρέσβης του Η.Β. στην Ελλάδα) με θέμα «**Πολιτική ηγεσία στην Ελλάδα σε καιρό κρίσης**», Αθήνα.
- 27/6/2010-2/7/2010: Το Ινστιτούτο Διεθνών Σπουδών διοργάνωσε το 2010 International Summer seminar με θέμα “**Terrorism: trend and transformation**”, Τήνος.
- 26/6/2010: Το ίδρυμα Κόκκαλη στο πλαίσιο του Athens Forum 2010 διοργανώνει διάλεξη του Niall Ferguson (Laurence A. Tisch Professor of History, William Ziegler Professor of Business Administration, Harvard University) με θέμα: “**A Financial Greek Tragedy and a European Farce: The Crisis of the Eurozone in Historical Perspective**, Cotsen Hall, Γεννάδιος Βιβλιοθήκη, Αθήνα.
- 23/6/2010: Το Ελληνικό Κέντρο Ευρωπαϊκών Μελετών (EKEM) στο πλαίσιο των δράσεων του προγράμματος “European Management Partnership” και της Ένωσης Ελλήνων Χημικών (Ε.Ε.Χ), το Σώμα Επιθεώρησης Εργασίας (Σ.ΕΠ.Ε) του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης διοργάνωσε ημερίδα με θέμα: «**Η εκτίμηση κινδύνου κατά τη χρήση επικίνδυνων ουσιών στους χώρους εργασίας**». Στην ημερίδα συμμετείχε ο Ειδικός Γραμματέας του Σώματος Επιθεώρησης Εργασίας κ. Χάλαρης Μιχάλης, Αθήνα.
- 20/06/2010: Ο Όμιλος Προβληματισμού και Παρέμβασης διοργάνωσε συζήτηση με θέμα: «**Η κρίση του πολιτικού μας συστήματος**». Ομιλητές ήταν ο Ν. Αλιβιζάτος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, η Ε. Γαζή, Επίκουρη Καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλίας, ο Αντώνης Μανιτάκης, Καθηγητής ΑΠΘ, ο Γ. Μοσχονάς, Αναπληρωτής Καθηγητής Παντείου Πανεπιστημίου και ο Η. Νικολακόπουλος, Καθηγητής Πανεπιστημίου Αθηνών, Αθήνα
- 10-13/6/2010: Το ΕΛΙΑΜΕΠ διοργάνωσε το 7ο Ετήσιο Ευρωπαϊκό Σεμινάριο για την «**Οικονομική διακυβέρνηση στην ευρωζώνη και την ΕΕ: αντλώντας διδάγματα από την κρίση**». Το σεμινάριο διοργανώθηκε σε συνεργασία με το BRUEGEL και την υποστήριξη του Ευρωπαϊκού Προγράμματος Δια βίου Μάθησης Jean Monnet (Εκτελεστικός Οργανισμός Εκπαίδευσης, Οπτικοακουστικών Μέσων και Πολιτισμού – EACEA), Σούνιο.
- 10/6/2010: Το Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ) και το Κέντρο Ευρωπαϊκής Πληροφόρησης του πανευρωπαϊκού δικτύου Europe Direct στο ΕΛΙΑΜΕΠ, διοργάνωσαν ανοιχτή συζήτηση με θέμα: «**Η Ευρώπη σε κρίση**» με τη συμμετοχή του Lord Liddle, Chairman, Policy Network, Λονδίνο, Καθηγ. Jean Pisani-Ferry, Διευθυντή, Bruegel, Βρυξέλλες, Καθηγ. Andre Sapir, Senior Fellow, Bruegel, Βρυξέλλες και του Καθηγ. Λουκά Τσούκαλη, Αθήνα.
- 1/6/2010: Το ΕΛΙΑΜΕΠ (Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής και Εξωτερικής Πολιτικής) διοργάνωσε κλειστή συζήτηση την Τρίτη με θέμα: «**Κοινωνικές εκρήξεις**» με τον καθηγητή Στάθη Καλύβα, Καθηγητή Πολιτικών Επιστημών και Διευθυντή του Προγράμματος για την Τάξη, τη Σύγκρουση και τη Βία, Πανεπιστήμιο Yale.

ΕΚΛΟΣΕΙΣ ΚΑΙ ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΟΥ ΕΕΕΠ

1. ΕΚΛΟΣΕΙΣ

- Ανδρέου, Γιώργος, Συνοχή και διαρθρωτική πολιτική στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Διαμαντίκος, Κων/νος - Τριαντόπουλος, Χρήστος, Το Διαδίκτυο στην υπηρεσία της έρευνας, Εκδόσεις Εργαστηρίου Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Πανεπιστήμιο Αθηνών, 2006.
- Διαμαντίκος, Κωσταντίνος, Θεωρία και πρακτική της αξιολόγησης Προγραμμάτων, δράσεων και πολιτικών, Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Δούση, Εμμανουέλα, Η κοινοτική περιβάλλοντος και η επίδρασή της στην περίπτωση της Ελλάδας, Παπαζήσης, Αθήνα 2002
- Καζάκος, Πάνος, Αναθεώρηση του συντάγματος και Οικονομία. Δοκίμιο οικονομικής ανάλυσης των συνταγματικών θεσμών, Εκδόσεις Παπαζήσης, Αθήνα 2007.
- Καζάκος, Πάνος, Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας, Εργαστήριο Ευρωπαϊκής Ενοποίησης και Πολιτικής, Μεταμεσονύκτιες Εκδόσεις, Αθήνα 2005.
- Κουτσιάρης, Αθανάσιος, "www.ΠολιτικόΙσλάμ.online.tr" Η ηλεκτρονική παρουσία του Τούρκικου πολιτικού Ισλάμ στο διαδίκτυο, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Κουτσιάρης, Νίκος, Η Λήψη Αποφάσεων σε μια Οικονομική Ένωση. Υποδείξεις με αφετηρία τη σύγχρονη οικονομική θεωρία της πολιτικής, Παπαζήσης, Αθήνα 2003.
- Κουτσιάρης, Νίκος, Ποιος ελπίζει ή φοβάται τις Βρυξέλλες; Η ρυθμιστική παρέμβαση της Ε.Ε. στις αγορές εργασίας, Παπαζήσης, Αθήνα 2004.
- Μπότσιου, Κων/να, Μεταξύ NATO και ΕΟΚ. Η Ευρώπη σε αναζήτηση μιας αμυντικής και πολιτικής ένωσης, 1949-1957, Παπαζήσης, Αθήνα 2002.
- Koutsiaras, Nikos, Understanding Economic and Monetary Union, Institute of European Integration and Policy, Metamesonykties Ekdoseis, Athens 2005.
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, Ελοπτεία τραπεζικού συστήματος: Η ευρωπαϊκή εμπειρία και το νέο κανονιστικό πλαίσιο, Παπαζήσης, Αθήνα 2008.

2. ΚΕΙΜΕΝΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Α. Μέλη ΔΕΠ και Συνεργάτες από άλλα Πανεπιστημιακά Ιδρύματα

- Διαμαντόπουλος, Χρήστος, "Διοικητικές αντιλήψεις και Διοικητικά συστήματα: Αγγλοαμερικάνικη και ευρωπαϊκή παράδοση". WP. A01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0106
- Καζάκος, Πάνος, "Ανταγωνιστικότητα. Ανάπτυξη και Απασχόληση. Εθνικές δυνατότητες και προτεραιότητες.", WP. A03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0304
- Καζάκος, Πάνος, "Στη Μέση του Δρόμου; Η Ελλάδα και η Πρόκληση της Ανταγωνιστικότητας", 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/Met.Ekd.pdf
- Κουτσιάρης, Νίκος, "Η στρατηγική της Λισαβόνας και η έκθεση Κοκ: Μεταξύ οικονομικής σκοπιμότητας και πολιτικής ορθότητας", WP. A02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0205
- Λάβδας, Κώστας - Χρυσόπουλος, Δημήτρης, Νέες κατευθύνσεις στη μελέτη της ευρωπαϊκής πολιτείας, WP. A02/06 (2006) στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0206
- Μαραβέγιας Ν., «Σε αναζήτηση ευρωπαϊκής στρατηγικής για την ύπαιθρο», WP. A01/08 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0108.pdf
- Τζιφάκης, Νικόλαος - Φακιολάς, Ευστάθιος Τ. "Οι επιχειρήσεις ειρήνης της Ευρωπαϊκής Ένωσης στα Δυτικά Βαλκάνια", WP. A02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0202
- Ananiadis, Blanca, "From Lisbon to Lisbon: Narratives of Social Europe". UACES 37th Annual Conference and 12th Research Conference, WP. A02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0207
- Attina, Fulvio, Building the Union: an evolutionist interpretation. IEIP-EKEM (Conf.) 09 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)09.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)09.pdf)
- Bellamy, Richard, New modes of democracy: Can there be EU Democracy without parties or political representation? IEIP-EKEM (Conf.) 08 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)08](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)08)
- Castiglione, Dario, Notes on "The role of political identity in European integration", IEIP-EKEM (Conf.) 07 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)07.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)07.pdf)
- Diamantopoulos, Christos, "Thoughts on logical positivism, simon's decision theory and the aristotelian teleology", WP. A01/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0107
- Kaczynski, Piotr Maciej, "Polish Dilemmas on the New European Union Treaty", Institute of Public Affairs(Warsaw)στο eeep.pspa.uoa.gr/IPA.pdf
- Kassimatis, George, Common cultural roots - The cornerstone of the European Union IEIP-EKEM (Conf.) 05, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)05.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)05.pdf)
- Kazakos, Panos, After the Constitutional Debacle: What way ahead for the Union?, IEIP-EKEM (Conf.) 10, στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)10.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)10.pdf)
- Kazakos, Panos, Europeanisation, Public Goals and Group Interests: Convergence Policy in Greece, 1990-2003 στο eeep.pspa.uoa.gr/WEP.pdf
- Kazakos, Panos, Scenarios for the future of Europe, WP. A01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0105

- Koutsiaras, Nikos - Andreou, George, Small can be beautiful: The EU budget - and the financial perspectives for 2007-2013, WP. A01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-A0104
- Manitakis, Antonis, The impasses in constitutionalising the EU and the perspective of moving from the shared sovereignty of states to "condominium" of peoples, IEIP-EKEM (Conf.) 02 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)02](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)02)
- Pagoulatos, George, Deepening vs Widening: Revisiting the dilemma, IEIP-EKEM (Conf.) 06_στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)06.pdf](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)06.pdf)
- Papadopoulou, Lina, Lost in "translation" or, how political visions IEIP-EKEM (Conf.) 04: regarding the future of Europe are "translated" into constitutional arrangements
- Taylor, Paul, The State of European Integration: a view on the present and future perspective, IEIP-EKEM (Conf.) 01 στο [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)01](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)01)
- Trechsel, Alexander, The Swiss model: a bonanza for EU studies, IEIP-EKEM (Conf.) 03, [eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM\(Conf.\)03](http://eeep.pspa.uoa.gr/IEIP-EKEM(Conf.)03)

Β. Ερευνητές και Επιστημονικοί Συνεργάτες Ε.Ε.ΕΠ

- Λούκας, Γιάννης, "Η παγκόσμια διατροφική κρίση και η θέση της Ευρωπαϊκής Ένωσης", WP. B01/08:
- Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος - Λαμπρίδης, Παναγιώτης, "Η Αναζήτηση της Ειρήνης στο Αιγαίο: Μια Συνολική Αποτίμηση της Οικοδόμησης Εμπιστοσύνης και Ασφάλειας στις Ελληνοτουρκικές Σχέσεις", WP. B08/04 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0804
- Διαμαντίκος, Κωνσταντίνος, Θεωρία και μέθοδοι αξιολόγησης κοινωνικό - οικονομικών παρεμβάσεων, WP. B05/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0506
- Μανούζας, Ζήσης, "Μείωση των ωρών εργασίας: Είναι αποτελεσματικό μέτρο για την αύξηση της απασχόλησης;", WP. B07/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0704
- Ματσουκά, Κλεοπάτρα, Η ένταξη της Κύπρου στην Ευρωπαϊκή Ένωση: Προβλήματα, Προοπτικές, Προκλήσεις, WP. B04/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0406
- Μπουρίκος, Δημήτρης, Ζητήματα κοινωνικοασφαλιστικής μεταρρύθμισης στην Ελλάδα. Επιστημονικές και προτεινόμενες βιβλιογραφίες, WP. B03/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0306
- Παπούλιας, Ευάγγελος, Διεθνές και Ευρωπαϊκό πλαίσιο της εθνικής πολιτικής μουσείων. Περιπτώσιολογική μελέτη Αρκαδίας, WP. B01/07, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0107
- Σκάλλκος, Δημήτρης, "Από τον Ρεπουμπλικανικό Φιλελευθερισμό στη Δημοκρατία των Ελευθεριών: Μία προσέγγιση ανα-σηματοδότησης της "φιλελεύθερης σοσιαλδημοκρατίας", WP. B02/07, 2007 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0207
- Σοφού, Στεργούλα, "Η Αναπτυξιακή Βοήθεια ως μέσο της Κοινής Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Η Περίπτωση των Δυτικών Βαλκανίων", WP. B06/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0604
- Τριαντίδης, Αρης, "Οικονομικές προεκτάσεις της περιφερειακής ολοκλήρωσης στα Βαλκάνια", WP. B05/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0504
- Andreou, George, Regional Policy in Greece Sectoral Case Study The Operational Programme "Competitiveness", WP. B01/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0104
- Choros, Panagiotis, Political Conditionality in the European Neighbourhood Policy: The Case of the Southern Mediterranean WP. B02/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0205
- Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos, The Greek Contribution to CFSP and Civilian Crisis Management, WP. B02/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0204
- Frangakis, Nikos - Papayannidis, A.D. - Demiri, Eleni - Vlioras, Evangelos, FORNET CFSP Annual Report 2004-Greece, WP. B03/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0304
- Kotsiaros, Athanasios, The change of the Greek foreign policy strategy towards Turkey: the Greek official political discourse, WP. B01/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0106
- Petrelli, Marina - Vallianatou, Anna, The medium-small and big member states: willing enough to draw common positions during the European Convention and IGC debate on CFSP and ESDP?, WP. B02/06, 2006 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0206
- Triantafillou, Martha, Forecasting conflicts with the use of event data: The Greek-Turkish case of Imia, WP. B04/04, 2004 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0404
- Trantidis, Aris, Interests, Ideas and Norms: The Strategy of 'Symbiosis' in the European Neighbourhood Policy, WP. B03/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0305
- Trinquelle Isabelle, "La spécificité de la gestion des déchets dans les îles au regard du droit communautaire" στο eeep.pspa.uoa.gr/IsabelleTrinquelle-French.pdf
- Vallianatou, Anna, The Iraq crisis: did the fourth EU-Greek Presidency follow a problem solving approach?, WP. B01/05, 2005 στο eeep.pspa.uoa.gr/WP-B0105

Κείμενα εργασίας Μονάδα Τουρκίας

- Kotsiaros, Athanasios, "Turkish National Elections 2007: Choosing between democracy and authoritarianism", RUT-WP03/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP03.07.pdf>
- Κουτσιάρης, Αθανάσιος (επ.), «Η Ευρωπαϊκή Κοινή Γνώμη και η Τουρκία: Διαπραγματεύση ενάντια στη θέληση των ευρωπαίων πολιτών;» RUT-WP02/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP02.07.pdf>
- Τριαντόπουλος, Χρήστος, «Τουρκική οικονομία: Το τρένο του 2006 θα εκτροχιαστεί το 2007;», (2007) RUT-WP01/07 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP01.07.pdf>
- Τσαπακίδης, Χρήστος, «Οι Ρωσοτουρκικές Σχέσεις στη Μεταψυχροπολεμική Εποχή: Επαναπροσδιορισμός και Νέες Τάσεις», RUT-WP04/07, 2007 στο <http://eeep.pspa.uoa.gr/RUT-WP04.07.pdf>



ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

Ξενοφώντος 4, 10557, Αθήνα
Τηλ: 210 3215549
Fax :210 3215096
email:info@ekem.gr
URL: www.ekem.gr
ISBN 960-7849-01-9



ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΥΡΩΠΑΙΚΗΣ
ΕΝΟΠΙΗΣΗΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Λιόλιου 42-44, 105 60 Αθήνα
Τηλ: 210 3689535
Fax: 210 3240521
e-mail:eeep@pspa.uoa.gr
<http://eeep.pspa.uoa.gr/>